

Petar Macut

(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Područni centar Vukovar)

VUKOVARSKI HRVATSKI BORAC – KATOLIČKI I USTAŠKI TJEDNIK

UDK 070:261(497.5)(091)

Pregledni rad

Primljeno: 6. 5. 2016.

Na osnovi sadržaja vukovarskog tjednika *Hrvatski borac* i literature, rekonstruirat će se odnos katoličkih svećenika i lokalnih crkvenih zajednica prema NDH i njezinoj unutrašnjoj i vanjskoj politici. U ovom slučaju radi se o gradu Vukovaru u razdoblju od prosinca 1941. do sredine 1942. godine. Osim toga, komparativnom analizom sadržaja *Hrvatskog borca* s ostalim katoličkim tiskom dobit će se uvid u sadržajne sličnosti i razlike iz kojih će se moći zaključiti u kojoj mjeri je ovaj tjednik bio u skladu s ostalom značajnom katoličkom periodikom. Na kraju se donosi cjelokupna bibliografija članaka koji su objavljeni u ovom tjedniku.

Ključne riječi: Vukovar, Vilko Anderlić, *Hrvatski borac*, Nezavisna Država Hrvatska, katolički antisemitizam, vjerski prijelazi, katolički svećenici u NDH

Uvod

Hrvatski borac bio je tjednik koji je izlazio u Vukovaru nakon proglašenja NDH od prosinca 1941. do lipnja 1942. godine. Pokrenuo ga je Vilko Anderlić,¹ župnik župe Sotin. Tjednik je bio općeg informativnog smjera, ali s jasnom političkom tendencijom. Donosio je sve relevantne informacije i vijesti koje su se ticale grada Vukovara i neposredne okolice. Imao je nekoliko stalnih rubrika, a uglavnom je izlazio na četiri stranice.

¹ Vilko Anderlić (1882.-1957.), svećenik Đakovačke i Srijemske biskupije. Službovao kao profesor sociologije na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu od 1911. do 1914. Nakon 1914. Anderlić postaje župnik župe Berak (1914.-1930.), nakon koje prelazi u Sotin, gdje je župnik od 1930. pa do smrti 1957. godine. Više o njegovom životu i djelu vidjeti u: Marin Srakić, „Život i djelo dr. Vilka Anderlića“, *Diacovensia* XII/2 (2004), 201-226. O nekim aspektima Anderličeva života i djela govorilo se na simpoziju održanom njemu u čast 2002. godine. Više o Anderličevom socijalnom djelovanju vidjeti u: Stjepan Baloban, „Socijalno djelovanje svećenika. Poticaj dr. Vilka Anderlića (1882-1857)“, *Diacovensia* XII/2 (2004), 227-239.

Osim što ga je pokrenuo, župnik Anderlič tjednik je sam i uređivao, te napisao većinu tekstova. S njim su surađivali i Ivan Salaj i Stjepan Tomić.² Vilko Anderlič bio je istaknuti katolički intelektualac. Više desetljeća bavio se socijalnim temama i o tome pisao članke, pratio literaturu te tiskao mnogobrojne brošure.³ Po svemu sudeći, radi se o osobi koja je svoju veliku radnu energiju pretvarala u sasvim konkretne projekte, kao što je pokretanje, uređivanje i izdavanje tjednika *Hrvatski borac*.

Anderličevo pokretanje katoličkog tjednika u vrijeme NDH svojevrsni je kuriozitet. Naime, s osnutkom nove države nakon travanjskog prevrata, ustaše su brzom i obuhvatnom akcijom stavili pod učinkovitu kontrolu sav tisak na teritoriju NDH.⁴ Kontrolu i cenzuru nad cjelokupnim tiskom na teritoriju NDH vodio je Državni izvještajni i promičbeni ured (DIPU), koji će se kasnije preimenovati u Glavno ravnateljstvo za promičbu (GRP).⁵ Jedan od učinaka te kontrole bilo je ukidanje, odnosno gašenje i zabrana nepoćudnog tiska.

Što se tiče strategije ovladavanja medijskim prostorom nove države, osobito se ovo tiče novina i časopisa, ustaše su imale trojak pristup: manji dio novina i časopisa nastavio je neometano izlaziti jer su od početka bili prepoznati kao onaj medijski prostor koji će lojalno surađivati s novim vlastima;⁶ drugom dijelu nametnuto je novo uredništvo, koje je od tada radilo i pisalo u skladu s potrebama novoga režima;⁷ treći pristup bilo je pokretanje velikog broja novih

² „U našem uredništvu je ne samo odgovorni nego i **faktični urednik dr. Vilko Anderlič**, dok su **unutarnji suradnici gg. Ivan Salaj i Stjepan Tomić**, te **nitko drugi**.” „Iz našeg uredništva“, *Hrvatski borac* (dalje: *HB*), br. 5, 30. I. 1942, str. 3. Isticanja kao u originalu.

³ Npr. *Bezumlje bezboštva* (Vukovar, 1930); *Kriza privatnog vlasništva* (Vukovar, 1931); *Kršćanstvo kao socijalni faktor* (Vukovar, 1927); *Socijalizam: kritika socijalizma* (Đakovo, 1929); *Socijalna demokracija* (Vukovar, 1931) itd.

⁴ Usp. Božidar Novak, *Hrvatsko novinstvo u 20. stoljeću* (Zagreb, 2005), 265. i dalje.

⁵ Neposredno nakon proglašenja NDH uspostavljen je Hrvatski državni novinski ured (HDNU), koji je sredinom svibnja 1941. godine preimenovan u Hrvatsku izvještajnu službu (HIS), a tek potom u DIPU i konačno GRP. Detaljnije vidjeti u: Višeslav Aralica, *Matica hrvatska u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj* (Zagreb, 2009), 109-119.

⁶ To je slučaj, gotovo u cijelosti, s katoličkom periodikom i novinstvom. Jedine dvoje dnevne novine koje su nastavile nesmetano izlaziti i nakon travnja 1941. godine bile su osječki *Hrvatski list* i katolički *Hrvatski glas*. *Hrvatski glas* će tiho i nečujno nestati s medijske pozornice NDH posljednjeg dana kolovoza 1941. godine.

⁷ Ovaj pristup nije zabilježen, prema dostupnim podatcima, u katoličkoj periodici. Od ostalih časopisa i novina na teritoriju NDH, ustaše su ili smijenili urednika, ili su postavili nove članove uredništava, tzv. povjerenike, čiji bi zadatak bio nadzor nad pisanjem časopisa u novome duhu. Nakon nekoga vremena ti bi časopisi ili bili u potpunosti preuzeti ili pak ugašeni i preimenovani u nove časopise. Npr. u požeškom dvotjedniku *Vihor*, koji je počeo izlaziti u Banovini Hrvatskoj, stoji: „S ovim brojem ušli su kao članovi uredništva u ime ustaškoga stana gg. Dragutin Đurić sudbeni pristav i Ante Starčević stud. prava, koji će uređivanje lista

novina i časopisa.⁸ Nove vlasti su bile sasvim svjesne važnosti i uloge tiska u (in)formiranju javnosti te su, u skladu s prirodom svojega režima, u cijeloj državi uvele dirigirani i uniformirani tisak koji je podlijevao cenzuri.⁹

Osim slučaja da su neki ugašeni katolički časopisi ponovno pokrenuti,¹⁰ tek je jedan slučaj pokretanja potpuno novog časopisa, i to sarajevskog mjesečnika *Glasnik sv. Nikole Tavelića*.¹¹ Stoga, Anderličjevo pokretanje katoličkog tjednika potrebno je promatrati kao važan pothvat. Taj pothvat trajao je šest mjeseci, od prosinca 1941. do lipnja 1942. godine.

Grad Vukovar dočekao je proglašenje 10. travnja 1941. godine relativno mirno. Prijenos vlasti izvršen je bez prolijevanja krvi, a u gradu nisu zabilježeni nikakvi spomena vrijedni incidenti,¹² ali je zato nakon preuzimanja vlasti

uskladiti prema načelima istaknutim u uvodniku.“ „Iz uredništva i uprave“, *Vihor: Hrvatska riječ Požeške kotline*, 9 (1941), 4.

⁸ Na području NDH izlazilo je oko tri stotine raznih novina, časopisa i godišnjaka. Egzaktan broj bit će teško utvrditi jer se dio novina i časopisa nije sačuvao. Suvereni izdavački centar u NDH je svakako Zagreb, a iza njega slijede Sarajevo, Osijek, Dubrovnik, Banja Luka itd. Od novopokrenutih novina možemo istaknuti *Hrvatski narod* (u Banovini Hrvatskoj bio je tjednik), *Novi list*, *Sarajevski Novi list*; od tjednika *Nezavisnu Državu Hrvatsku* (kasnije *Seljačko ognjište*), *Spremnost*, bjelovarsku *Nezavisnu Hrvatsku* itd.

⁹ O medijima u NDH publicirano je do sada nekoliko knjiga i radova različite kvalitete. Osim ovdje već korištene literature, vrijedno je navesti i: Alan Labus, *Politika i novine u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj* (Zagreb, 2011); Alan Labus, „Upravljanje medijima, cenzura te položaj i uloga novinara u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj“, *Studia lexicographica III/4-5* (2010), 99-126; Fadil Ademović, *Novinstvo i ustaška propaganda u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj* (Sarajevo, 2000); Boško Zukermann, *Psihologija holokausta. Protužidovska propaganda u NDH i Srbiji 1941-1945.* (Zagreb, 2011); Mario Jareb, „Mediji i promidžba Nezavisne Države Hrvatske“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina Ramet (Zagreb, 2009), 87-116.

¹⁰ Tu se mogu istaknuti kao primjeri *Križarska straža* (Zagreb) i *Naše svetište* (Osijek).

¹¹ Ovaj sarajevski mjesečnik pokrenut je u studenom 1943. i izlazio je do prosinca 1944. godine. Moguće je da je pokrenut još koji katolički časopis lokalnoga karaktera o kojemu za sada nemamo podataka.

¹² Načelnik Vukovara do 11. travnja 1941. godine, Đuro Szentgyörgyi, objavio je svoj izvještaj o uspostavi i proglašenju NDH u gradu kao izvadak iz zapisnika sa svečane sjednice Hrvatske obrtne zadruge, održane 2. svibnja 1941. godine. („Povijesni prilog proglašenja Nezavisne Države Hrvatske u Vukovaru“, *HB*, 15, 10. IV. 1941, 2) U tom izvještaju opisao je svoju ulogu u događajima na području grada Vukovara od 27. ožujka do 11. travnja. Iako je taj prilog izazvao dvije reakcije; prvu Mirka Jurekovića, povjerenika kojemu je Szentgyörgyi predao vlast („Povijesni prilog proglašenja Nezavisne Države Hrvatske“, *HB*, 16, 17. IV. 1942, 2) i anonimnog ‘kompetentnog lica’ („Širenje Ustaške ideje i rad u Vukovaru“, *HB*, 18, 1. V. 1942, 2), sva tri priloga svjedoče o činjenici da je prijenos vlasti u Vukovaru 10. odnosno 11. travnja bio miran. Međutim, prilikom predaje oružja u Vukovaru 11. travnja 1941. godine, kao pripadnik vojske Kraljevine Jugoslavije, ubijen je Rudolf Gottfried. Taj slučaj nije spomenut u navedenim izvještajima iz *Hrvatskog borca*. Usp. Vladimir Geiger, „Žrtvoslov vukovarskih Nijemaca (Drugi svjetski rat i poraće)“, u: *Vukovar – Hrvatska baština i perspektive razvoja*, ur. Dražen Živić i Ivana Žebec (Vukovar, 2007), 195.

došlo do eskalacije nasilja. O tom nasilju imamo i egzaktne podatke. Naime, gradski liječnik Ivan Šimunović u svom vrlo iscrpnom, i s historiografskog gledišta vrijednom, izvještaju o zdravstvenim prilikama na području grada Vukovara tijekom 1941. godine navodi da je te godine na području grada bilo 82 nasilne smrti, od kojih se 48 odnosi na presude prijekog suda. Iako je sasvim moguće da je ukupni broj ubijenih na području grada veći od navedenog broja, sigurno je da nije manji, jer je upravo dr. Šimunović kao gradski liječnik obavljao i službu gradskog mrtvozornika. U izvještaju stoji: „Ove godine bilo je nerazmjerno mnogo slučajeva [nasilne smrti], ukupno 82, i to uslijed ratnih i inače promjenjivih prilika. Od toga je bilo 6 samoubojstava (4 obješena, 2 trovanja), 8 utopljenika, 20 slučajeva raznih nesreća od vatrenog oružja, pregaženih i sl. te 48 justifikiranih (po prijekom sudu osuđenih).“¹³ Napomenimo da je ravnatelj redarstva Velike župe Vuka sa sjedištem u Vukovaru bio Joso Rukavina (‘jedna od najpopularnijih ličnosti u ovom kraju’)¹⁴ od svibnja 1941. do siječnja 1942. godine.¹⁵ Što se tiče novinstva na području Vukovara, sve do početka 1941. godine izlazio je *Srijemski Hrvat*, a nakon uspostave NDH ustaški logor Vukovar nije izdavao nikakav svoj časopis. Susjedno Borovo izdavalo je (tvornički) tjednik *Novo Borovo*, kao i Vinkovci (*Hrvatski branik*). Međutim, upravo je ta medijska praznina bila i poticaj i prilika Vilku Anderliču da tu prazninu popuni svojim tjednikom. Isto tako, nedostatak službenih listova ustaškog pokreta na području grada Vukovara pridonio je i lakšem prihvaćanju Anderličevog lista i kao službenog ustaškog glasnika.¹⁶ Lokalni ustaški pokret imat će svoju posebnu rubriku koju će koristiti za informiranje svojih pripadnika, a Ustaška mladež će službeno preporučiti nabavljanje i čitanje *Hrvatskog borca*. Stoga je ovaj katolički tjednik, između ostalih izvora, vrijedan izvor informacija pri pokušaju rekonstrukcije djelovanja ustaškog pokreta na vukovarskom području do lipnja 1942. godine.

1. *Hrvatski borac*: katolički i ustaški tjednik

O *Hrvatskom borcu* u kontekstu intelektualnog stvaralaštva Vilka Anderlića pisao je Marin Srakić. U svom radu, pod međunaslovom *Izdavač i urednik tjednika 'Hrvatski Borac'*, Srakić je ukratko skicirao sadržaj i smjer ovoga lista. Piše: „*Na prvi pogled čini se da je u novinama naglašena ustaška i*

¹³ Ivan Šimunović, „Godišnji izvještaj o zdravstvenim prilikama na području grada Vukovara godine 1941.“, *HB*, 7, 13. II. 1942, 1-2. Originalno izvješće dr. Šimunovića nisam pronašao, tako da mi nije poznato tko je točno pogubljen i zbog kojih kaznenih djela.

¹⁴ „Posvetili smo svoju Ustašku zastavu“, *Novo Borovo*, br. 9 (1941), 3.

¹⁵ *Usp. Tko je tko u NDH* (Zagreb, 1997), 351.

¹⁶ Taj postupak je bio gotovo uobičajen u to vrijeme. Mnogi su lokalni tjednici i mjesečnici s uspostavom NDH postali ustaška glasila. Npr. polumjesečnik *Vihor* iz Požege, tjednik *Koprivnički Hrvat* ili *Posavska Hrvatska* (Slavonski Brod).

nacional-socijalistička (njemačka) orijentacija lista.¹⁷ Srakić u bilješci ispod te tvrdnje navodi za usporedbu članak *Nacional-socijalistička društvozna politika služi svijetu kao uzor*.¹⁸ Rečeničnom konstrukcijom 'na prvi pogled čini se' autor nastoji ublažiti negativan dojam koji na čitaoca mogu ostaviti naslovi poput navedenoga, te sugerira da tjednik nije promovao ustaštvo, odnosno da uredništvo nije pisalo u skladu s očekivanjima novoga režima.

Nakon svibnja 1945. godine i preuzimanja vlasti od strane komunista, krenuo je obračun s Katoličkom crkvom i njezinim svećenicima i biskupima. Mnogi su na kratkim, formalnim i namještenim suđenjima osuđivani ili na smrt ili na dugogodišnje zatvorske kazne. Takvim suđenjima prethodili su redovito novinski napadi na pojedine svećenike. Jedan od takvih napada objavljen je u *Glasi Slavonije* početkom 1946. godine protiv Vilka Anderlića: „U Vukovaru i okolici mnogo se spominje sotinski župnik dr. Vilko Anderlić. On je za NDH pokrenuo ustaški list '*Hrvatski Borac*'.“¹⁹ O toj optužbi Srakić, koji je želio opravdati rad sotinskog župnika u *Hrvatskom borcu*, kaže: „Tjednik '*Hrvatski Borac*' hvalio je, doduše, ustaški pokret, ali nije raspirivao mržnju. Iz objavljenih članaka više se može zaključiti da je ustaštvo shvaćeno kao pokret koji je ostvario uspostavu samostalne hrvatske države.“²⁰ Na optužbe koje su iznesene u *Glasi Slavonije* odgovorio je i Anderlić osobno spisom koji se sačuvao u njegovoj ostavštini. U dijelu koji se tiče *Hrvatskog borca*, kaže:

„*Hrvatski Borac* nije bio ustaški, nego neovisni list uređivan u pravaškom duhu. Počeo je izlaziti koncem 1941. a obustavio sam ga 5. VI. 1942. Kada sam dobio pismenu okružnicu "Predsjedništva vlade otsjek za novinstvo vrlo tajno broj 740-42", u kojoj se nalaže, da se u novinama ne smije napadati četnike, nego se može za taj "izraz" upotrebljavati partizan, komunist, ili slično. Ne samo da nisam htio vršiti takove rabote, ta mi je okružnica otvorila i ustaško-četničke karte, koje su oni miješali pod protektoratom Nijemaca.“²¹

Vilko Anderlić tvrdi za svoj list da nije uopće bio ustaški, već pravaški, a Marin Srakić se slaže s tom njegovom konstatacijom. Budući da su svi brojevi

¹⁷ Srakić, „Život i djelo dr. Vilka Anderlića“, 214. Istaknuo P. M.

¹⁸ Usp. "Nacionalsocijalistička društvozna politika služi svijetu kao uzor", *HB*, 12, 20. III. 1942, 1.

¹⁹ *Glas Slavonije*, 24. siječnja 1946, str. 3. Članak je potpisao I. T.; podatak preuzet iz: Srakić, „Život i djelo dr. Vilka Anderlića“, 214.

²⁰ Srakić, „Život i djelo dr. Vilka Anderlića“, 215.

²¹ Nadbiskupski arhiv Đakovo (dalje: NAD), Fascikl Vilko Anderlić, Spisi I, II. Tekst je citirao i Srakić, „Život i djelo dr. Vilka Anderlića“, 216.

ovoga tjednika sačuvani i dostupni,²² jedan od ciljeva ovoga rada bit će i odgovor na pitanje o sadržaju ovoga katoličkog tjednika s obzirom na njegovu političku, odnosno ideološku orijentaciju i poziciju.

U prvom broju novopokrenutog tjednika Anderlič je o smjeru lista rekao:

„Naš list dobio je ime ‘*Hrvatski Borac*’. U imenu će biti označen i smjer lista. Da, naš list borit će se za Hrvatsku uopće, a napose u tom kraju. Tu borbu vodit će onako, kako budu zahtijevali interesi hrvatskoga naroda, koji su obilježeni radom našeg Poglavnika i ustaljeni u ustaškim načelima.”²³

Katolički smjer lista jasno se vidi u promišljanjima uzroka nastanka NDH, čiji se prvotni impuls, u skladu s katoličkom teologijom, stavlja u sferu Božje providnosti, čija bi produžena ruka, odnosno njezin alat, bio poglavnik. „Bog je dao u prošlosti Hrvatima više momenata, kada su mogli u djelo privesti čežnje i pravo Hrvatskog Naroda, ali nije bilo vođa, koji bi to izveli, dok nije Božjom voljom i Božjom pomoći nastupio Poglavnik Dr. Ante Pavelić.”²⁴ Osim nekih tipičnih teoloških formulacija, autori su u *Hrvatskom borcu* na više mjesta isticali idejnu povezanost vjerskog i domovinskog čuvstva, te su na taj način jasno deducirali povezanost katoličanstva i ustaštva. Za razliku od ustaša, katolički intelektualci su nastojali u ustaškim načelima vidjeti odjeke katoličkog svjetonazora.²⁵

Sadržaj ovoga tjednika u potpunosti će potvrditi smjer zacrtan u uvodnom članku, iako će urednik *Hrvatskog borca*, u naknadnom tumačenju sadržaja svojega tjednika, smatrati da je on radio upravo suprotno. Naravno, to nije bilo točno, ali je sasvim razumljivo njegovo negiranje povezanosti s ustaštvom. Sigurno je da Anderlič nije želio biti još jedna žrtva kaznenog progona komunističkih vlasti koje su se upravo u vrijeme izlaska članka u *Glasi Slavonije*

²² Tjednik je dostupan u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Kopirani primjerci Anderličevog tjednika dostupni su u NAĐ i nalaze se među njegovim spisima.

²³ „Naš smjer”, *HB*, 1, 12. XII. 1941, 1. Impresum: *Hrvatski borac*, Tjednik za grad Vukovar i okolicu. Izlazi svakog petka.

²⁴ „Naš smjer”, *HB*, 1, 12. XII. 1941, 1.

²⁵ „Za narod je s tim svršena stvar, da je vjera i narod usko spojeno, da je vjera srasla s narodnim životom i da se narod i njegov život diže i da pada s vjerom i s njezinim duhom u narodnom životu.”, u: „Bog i Hrvati – Za dom spremni!”, *HB*, 2, 19. XII. 1941, 1. Ili: „Prijestol se može samo dotle smatrati svetim, dok stoji u vezi s oltarom.”, u: „Demokracija u svjetlu istine”, *HB*, 2, 19. XII. 1941, 1. Osim toga, jedino su katolički listovi isticali katoličanstvo poglavnika Pavelića: „On koji je osvjedočen katolik i kome je katolička vjera dala više puta i odgovor na sva pitanja (...)”, u: „Duh Poglavnika i Ustaša u emigraciji”, *HB*, 3, 24. XII. 1941, 2. Da takvi pokušaji nisu bili usamljeni u onodobnom katoličkom novinstvu, vidjeti poglavlje „Ustaštvo i katolicizam – odnos ustaške ideologije i katoličkog svjetonazora” u: Petar Macut, *U sjeni križa, samokresa i noža: katolički tisak u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj* (Split, 2016), 97-123.

pripremale za veliki obračun s vrhom Katoličke crkve u Jugoslaviji, čiji će se vrhunac odigrati devet mjeseci kasnije u velikom sudskom procesu zagrebačkom nadbiskupu Stepincu.²⁶

Tjednik je 1941. godine izašao u tri broja, a u 1942. godini tiskana su 23 broja. Na prvi pogled, od zanimljivih naslova koji su tiskani u 1941. godini, izdvajaju se: „Govor Fühnera u Reichstagu i Ducea u Rimu“, „Bog i Hrvati – Za dom Spremn!““, „Izvjestaj o radu u taboru Ustaške mladeži u Sotinu“, „Duh Poglavnika i ustaša u emigraciji“, „Duh ustaštva“ te „Upozorenje pripadnicima Ustaške mladeži“.²⁷ Potrebno je napomenuti da se od prvog broja *Hrvatskog borca* u tjedniku nalazi stalna rubrika *Ustaški pokret*, koja u gotovo svakom broju donosi tekstove i informacije koje su važne za njegovo djelovanje. Tjednik je bio i glasilo Ustaške mladeži.²⁸

Da Anderličev tjednik nije ‘na prvi pogled’ proustaški, nego da se i u njegovom sadržaju otkrivaju misli koje su u skladu s naslovima, pokazat će nam i ovih nekoliko citata iz prvog broja sljedeće 1942. godine. Na primjer, u tekstu *Duhovna obnova u Novoj godini* stoji:

„I naš Poglavnik, izgrađujući slobodnu Hrvatsku Državu, postavlja kao temelj čudorednu obnovu, koja ima početi od pojedinaca i obitelji kroz sav narod i kroz sve strujanje narodnog života. To se ističe u ustaškim

²⁶ Za područje Vukovara informativan je rad Šimuna Penave o ‘ratnim zločincima’ iz toga kraja, u kojem se nalaze imena mnogih osoba i opisi njihovih tragičnih sudbina: Šimun Penava, „Popisi ‘ratnih zločinaca’ okružnog povjereništva komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača iz Vukovara iz 1945.“, *Scrinia Slavonica* 14 (2014), 339-429. Navodim još neke značajne naslove: Mirko Kovačić, *U potrazi za istinom. Martirij Hrvata u Vukovaru 1941.-1945.* (Vukovar, 2004); *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946. Dokumenti. Slavonija, Srijem i Baranja*, prir. Vladimir Geiger i sur. (Slavonski Brod, 2006), 554-572; Vladimir Geiger, „Žrtvoslov vukovarskih Nijemaca“, u: *Vukovar – Hrvatska baština i perspektive razvoja*, ur. Držen Živić i Ivana Žebec (Vukovar, 2007), 183-212.

²⁷ “Govor Fühnera u Reichstagu i Ducea u Rimu“, *HB*, 1, 12. XII. 1941, 1. U tom se članku prepričavaju govori Hitlera i Mussolinija kojima su objavili rat Sjedinjenim Američkim Državama. Znakovita je ažurnost s kojom su ti tekstovi našli svoje mjesto na stranicama *Hrvatskog borca*. Naime, Hitler je svoj govor održao 11. prosinca 1941. godine u 3 sata popodne, a stanovnici Vukovara mogli su ga čitati već sljedećeg dana. Za razliku od Hitlerovog 88-minutnog govora, Mussolini je svoj govor održao za 5 minuta. Usp. Mark Weber, „Germany’s Declaration of War Against the United States. Hitler’s Reichstag Speech of December 11, 1941“, *The Journal of Historical Review* VIII/4 (1988-89), 389-416; “Bog i Hrvati – Za dom Spremn!““, *HB*, 2, 19. XII. 1941, 1; “Izvjestaj o radu u taboru Ustaške mladeži u Sotinu“, *HB*, 2, 19. XII. 1941, 2; “Duh Poglavnika i ustaša u emigraciji“, *HB*, 3, 24. XII. 1941, 3; „Duh ustaštva“, *HB*, 3, 24. XII. 1941, 3; „Upozorenje pripadnicima Ustaške mladeži“, *HB*, 3, 24. XII. 1941, 3.

²⁸ Usp. „Upozorenje pripadnicima Ustaške mladeži“, *HB*, 3, 24. XII. 1941, 3. Ustaška mladež se često koristila, u nedostatku vlastitih publikacija, prostorom časopisa koji su izlazili na području pojedinih tabora. Vidjeti npr. požeški dvotjednik *Vihor*, ili vinkovački tjednik *Hrvatski Branik*.

načelima, a to se provđa zakonima i naredbama u radu Nezavisne Države Hrvatske. **Nikada nije prostrujalo kroz život našeg naroda toliko zdravog poticaja sa strane pretstavnika svjetovne vlasti, kao što je to evo u kratko vrijeme opstanka naše Nezavisne Države Hrvatske.**²⁹

Osim načelne potpore poticajima koje su, smatra Anderlić, poglavnik i vlada NDH dali narodu preko zakona i naredaba, urednik *Hrvatskog borca* daje i konkretne savjete na koji način je potrebno pristupiti toj velikoj zadaći.

„Kako ćemo izgraditi našu domovinu? Samo tako, ako u prvom redu izgradimo same sebe, svaki pojedinac, da budemo čelik Hrvati, čelik Ustaše, ako slijedimo i saslušamo našeg Poglavnika, ako se držimo ustaških načela rada, reda i discipline! Rad, red i disciplina su preduvjeti svakog uspjeha. A uspjeha mora biti, mora ga biti tamo gdje vlada Ustaštvo.”³⁰

U prethodno spomenutom članku iz *Glasa Slavonije* u kojem je optužen Vilko Anderlić, stajala je i sljedeća konstatacija: „Jedan Vukovarčanin je govoreći o Anderliću kazao: ‘Neuki narod stvarao je bratstvo, a ovaj učeni gospodin je potpirivao mržnju. Zar je to pastir? Zar taj može a da se ne zarveni govoriti: Ijubi bližnjega svoga’.”³¹ Braneći se od tih optužbi, sotinski župnik mogao je navesti sebi u prilog nekoliko svjedočanstava osoba srpske nacionalnosti koje su potpisale izjavu u kojoj tvrde da sotinski župnik nije širio mržnju na Srbe.³² Iako je takva izjava vrlo snažno svjedočanstvo u prilog Anderliću, primijetiti je da u dopisu *Glasi Slavonije* ne stoji izričito da je župnik raspirivao mržnju na Srbe posebno. Možda je anonimni dopisnik imao na umu neki napis iz *Hrvatskoga borca*, poput članka *Hrvati i Nijemci*, gdje stoji:

„Onima, koji su puni pakosti i mržnje kao i onima, koji ne znaju svojom glavom misliti, zaludu je trošiti riječi. Koji su zaraženi protuhrvatskom slavosrpskom propagandom, koji su umišljene veličine, a zapravo budale na koje se ni mačka ne osvrće – ti ne će i ne mogu, a da pravo kažemo i ne trebaju razumjeti tih riječi. Naći će se već načina, da i oni dođu – k sebi!”³³

²⁹ „Duhovna obnova u Novoj godini“, *HB*, 1, 1. I. 1942, 1. Istanjka kao u originalu.

³⁰ „Izgrađujemo sami sebe!“, *HB*, 1, 1. I. 1942, 1.

³¹ *Glas Slavonije*, 24. siječnja 1946, 3.

³² NAĐ, Fascikl Dr. Anderlić Vilko I. Izjava glasi: ”Potpisani predstavnici Srba u Sotinu izjavljujemo, da Dr. Vilko Anderlić rimokatolički župnik u Sotinu nije širio mržnju na Srbe. Nije od nas Srba nikoga nagovarao na prelaz u rimo-katoličku vjeru i nije taj prijelaz ni javno ni privatno odobravao. Štoviše baš njegovom zaslugom nije nitko od ovdašnjih Srba prešao na rimo-katoličku vjeru, a gdje je mogao pomogao je svakom Srbinu, koji se njemu obratio. Sotin, dne 26. siječnja 1946. Baji Žarko, Baji Teodor, Živa[nečitko] Dora, Gaji Milivoj, Milinović Gojko, Panić Vasa, Rada Crnojčić, Pivar Petar, Pivar Dragica.”

³³ „Hrvati i Nijemci“, *HB*, 2, 9. I. 1942, 1.

Iako je i iz ovih nekoliko primjera sasvim jasno da se na pitanje o političkoj orijentaciji tjednika *Hrvatski borac* može nedvosmisleno potvrditi kako se radi o (pro)ustaškom listu, u nastavku ću navesti samo naslove članaka, koji korespondiraju sa sadržajem, a koji ovu utvrđenu tezu dodatno učvršćuju: „Hrvatska omladina za dom spremna!“, „I. Ustaška večer“, „Je li nas Njemačka izrabljuje?“, „Pristašama Ustaškog pokreta!“, „Pozor Ustaše!“, „Velebno slavlje Ustaških radnika u Vukovaru“ itd.³⁴

Dakle, nedvojbeno je da je katolički vukovarski tjednik *Hrvatski borac* (pro)ustaško glasilo koje je podupiralo njihovu službenu politiku, čak i u onim dijelovima koji nisu bili u skladu s katoličkim nazorima na svijet. Izvjesno je da je takva orijentacija lista u skladu s političkim stavom pokretača i glavnog urednika lista Vilka Anderlića.

2. Analiza sadržaja *Hrvatskog borca*

Koristeći se rezultatima analize korpusa katoličkog tiska želimo istražiti odnos vukovarskog *Hrvatskog borca* prema: antisemitizmu, vjerskim prijelazima, poglavniku NDH i ustaškom pokretu općenito.³⁵

2.1 O antisemitizmu u *Hrvatskom borcu*

‘Na prvi pogled’, ako gledamo samo naslove tekstova objavljenih u *Hrvatskom borcu*, mogli bismo zaključiti da u njemu nema antisemitskih tekstova. Sadržaj toga tjednika govori suprotno. O Židovima se u *Hrvatskom borcu* govori u predrasudama koje su bile prisutne u tadašnjem društvu, a najviše u kontekstu trgovine i gospodarstva, u kojem zauzimaju isključivo negativnu ulogu. *Hrvatski borac* hvali pristup ustaškog pokreta i njegove ideologije prema Židovima, koji se nazivaju najpogrdnijim imenima i protiv kojih su proglašeni zakoni vrlo slični onim iz Nürnberga.³⁶ Čini se da urednik nije imao

³⁴ „Hrvatska omladina za dom spremna!“, *HB*, 5, 30. I. 1942, 1; „I. Ustaška večer“, *HB*, 5, 30. I. 1942, 3; „Je li nas Njemačka izrabljuje?“, *HB*, 6, 6. II. 1942, 1; „Pristašama Ustaškog pokreta!“, *HB*, 14, 3. IV. 1942, 2; „Pozor Ustaše!“, *HB*, 17, 24. IV. 1942, 2; „Velebno slavlje Ustaških radnika u Vukovaru“, *HB*, 20, 15. V. 1942, 1. U prilogu ovoga rada nalazi se cjelokupna bibliografija članaka tiskanih u *HB*. Količina i sadržaj naslova dodatno govore u prilog tezi o političkom usmjerenju tjednika.

³⁵ Sadržaj *Hrvatskog borca* usporedit ćemo sa sadržajem ostalog katoličkog tiska kako su objavljeni u knjizi: Macut, *U sjeni križa, samokresa i noža*.

³⁶ O usporedbi nacističkog i ustaškog zakonodavstva prema Židovima vidjeti: Robert Blažević, Amina Alijagić, „Antižidovstvo i rasno zakonodavstvo u fašističkoj Italiji, nacističkoj Njemačkoj i ustaškoj NDH“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci XXXI/2* (2010), 879-916. Više o Židovima, antisemitizmu i rasnim zakonima u NDH vidjeti u: Ivo Goldstein i Slavko Goldstein, *Holokaust u Zagrebu* (Zagreb, 2001); Ester Gitman, *Kada hrabrost prevlada* (Zagreb, 2012); Nevenko Bartulin, *Honorary Aryans* (New York, 2013) itd.

nikakvih osobnih dvojbi oko toga treba li ili ne u svoj list uvrstiti tekstove antisemitskog sadržaja.

Uzimajući u obzir analizu antisemitizma u katoličkom tisku,³⁷ i *Hrvatski borac* je nakon napada Njemačke na SSSR Židove povezivao s komunizmom.³⁸ Tome u prilog možemo navesti sadržaj članka „Kako je u boljševičkom raju?“, u kojem se prenose riječi iz pisma jednog hrvatskog vojnika koji sudjeluje u napadu na SSSR.³⁹

Urednik *Hrvatskog borca* mogao je slobodno i po svome nahođenju birati tekstove iz drugih časopisa koji su izlazili na teritoriju NDH koje je želio uvrstiti u svoj tjednik, jer su svi časopisi prolazili cezuru. Tako je urednik izabrao tekst iz *Hrvatske grude* od 24. siječnja 1942., ističući upravo one dijelove teksta u kojima je evidentan i antisemitizam.⁴⁰ Zanimljivo je istaknuti da je upravo rubrika novina ili časopisa u kojoj je urednik sam birao sadržaj, dakle izbor iz stranoga ili domaćega tiska, ono mjesto na kojem je potrebno potražiti autentične stavove uredništva o bilo kojem pitanju. I u katoličkim novinama *Hrvatski glas* upravo u takvoj rubrici nalazimo nekoliko značajnih antisemitskih tekstova, koji se prenose u dužim izvadcima.⁴¹

Važan je također i kratki tekst kojim *Hrvatski borac* izvještava o protumasonskoj izložbi u Osijeku, čiji se posjetioци, kako kaže vijest, ‘osvjedočuju u pogubnom radu židomasonerije’. „I iz Vukovara je posjetilaca u priličnom broju, a vrlo je pohvalno da je ravnateljstvo naše realne gimnazije pod vodstvom gg. profesora povelu i učenike toga zavoda, da istu posjete. Bezuvjetno bi dobro bilo i za Vukovar i za okolicu, da se ista izložba organizira i u Vukovaru. Tko bi za to trebao preuzeti inicijativu?“⁴² Šteta je što *Hrvatski borac* nije izlazio i u kolovozu 1942., kada je u Vukovaru gostovala protužidovska

³⁷ Usp. Macut, *U sjeni križa*, 163-191.

³⁸ Macut, *U sjeni križa*, 185.

³⁹ Usp. „Kako je u boljševičkom raju?“, *HB*, 1, 1. I. 1942, 2.

⁴⁰ Usp. „Je li nas Njemačka izrabljuje?“, *HB*, 6, 6. II. 1942, 1.

⁴¹ Usp. „Čišćenje u velikim linijama“, *Hrvatski glas*, 71 (1941), 7; „Židovsko pitanje u Državi Hrvatskoj“, *Hrvatski glas*, 70 (1941), 7.; slično je i sa zagrebačkim križarskim tjednikom *Nedjelja*: „Kroz novine i listove: Zašto gone Židove?“, *Nedjelja*, 23 (1941), 7; „Kroz novine i listove: ‘Katolički Tjednik’ o Židovima“, *Nedjelja*, 25 (1941), 7.

⁴² „Protuslobodnozidarsku izložbu u Osijeku“, *HB*, 13, 27. III. 1942, 2. Uredništvo je svoje čitatelje obavijestilo i da je ta ista izložba, zbog velikog interesa posjetitelja, produžena s 13. ožujka na 12. travnja. Usp. „Produžena slobodnozidarska izložba“, *HB*, 15, 10. IV. 1942, 3. I treći put je uredništvo progovorilo o toj istoj izložbi: „Ali radi aktualnosti same stvari bilo bi vrlo dobro, da se i kod nas u Vukovaru dade prilika da to vide oni koji radi prometnih i drugih neprilika nijesu mogli tu izložbu posjetiti. Naši intelektualci neka svakako o tom povedu računa i neka budu uvjereni, da će takovom priredbom u velike zadužiti i Vukovar i okolicu.“, „Protuslobodno-zidarska izložba u Osijeku“, *HB*, 16, 17. IV. 1942, 2.

izložba.⁴³ Antisemitski stav uredništvo je očitovalo i objavom oglasa ustaškog tabora Vukovar u kojem se prijeti Srbima i 'Jevrejima' koji su telefone svojih poduzeća prebacili na svoje supruge. „Ovo nema mjesta u Ustaškoj Hrvatskoj, pa držimo, da će nas dobro shvatiti oni, kojih se to tiče. Toliko za sada.“⁴⁴ Ta prijetnja izašla je 40 dana prije obustave lista.⁴⁵

2.2 O vjerskim prijelazima

U cjelokupnom katoličkom tisku pronađeno je vrlo malo tekstova koji su se izravno odnosili na vjerske prijelaze pravoslavaca na katoličanstvo.⁴⁶ Upravo je upadan nedostatak takvih sadržaja te je to zapravo jedan od glavnih argumenata u prilog tezi da Katolička crkva u NDH, generalno gledajući, nije bila suglasna s politikom vjerskih prijelaza nove vlasti.⁴⁷

Međutim, činjenica ostaje da je mnoštvo pravoslavnih vjernika prešlo na katoličku vjeru. Naravno, u najvećem broju slučajeva tu se radilo o čistom i opravdanom strahu za vlastitu egzistenciju.⁴⁸ To su znali i zbog toga su i popuštali po tom pitanju i vodeći ljudi Katoličke crkve, kao npr. Alojzije Stepinac. I Jure Krišto ispravno zaključuje da su crkvene strukture, njezini vrhovi, u načelu protiv miješanja u kompetencije Katoličke crkve sa strane struktura vlasti, na što se ustaše nisu niti najmanje obazirale, ali je također ustvrdio da je dio nižeg klera, tzv. svećenika iz naroda, znao zdušno postupati po vladinim, a ne crkvenim uredbama.⁴⁹ I Vilko Anderlić, vlasnik i urednik *Hrvatskog*

⁴³ „Izložba 'Židovi' u Vukovaru“, *Hrvatska straža*, 32 (1942), 3.

⁴⁴ „Na razmišljanje onima kojih se tiče“, *HB*, 17, 24. IV. 1942, 3.

⁴⁵ Od ostalih antisemitskih tekstova u *HB* navedimo: „Židovi daju novac, ali ne i krvi“, *HB*, 1, 1. I. 1942, 2; „Duh lakomosti u prirodi“, *HB*, 10, 6. III. 1942, 2; „Velebno slavlje Ustaških radnika u Vukovaru“, *HB*, 20, 15. V. 1942, 1.

⁴⁶ Usp. Macut, *U sjeni križa*, 134-157.

⁴⁷ O problematici vjerskih prijelaza detaljnije vidjeti sljedeću literaturu: Jure Krišto, *Katolička crkva i Nezavisna Država Hrvatska 1941-1945.*, sv. I (Zagreb, 1998); Isti, *Sukob simbola. Politika, vjere i ideologije u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj* (Zagreb, 2001); Grgo Grbešić, „Prijelazi Židova u Katoličku crkvu u Đakovačkoj i srijemskoj biskupiji od 1941. do 1945.“, *Croatica christiana periodica* XXVII/52 (2003), 145-161; Petar Macut, „Prilog raspravi o vjerskim prijelazima u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj na primjeru katoličkog tiska“, *Croatica christiana periodica* XL/77 (2016), 181-195; itd.

⁴⁸ Usp. Mark Biondich, „Kontroverze u vezi s Katoličkom crkvom u Hrvatskoj u vrijeme rata 1941.-1945.“, u: *Nezavisna Država Hrvatska 1941.-1945.*, ur. Sabrina P. Ramet (Zagreb, 2009), 131-166. Rad je objavljen i na engleskom jeziku u časopisu *Totalitarian Movements and Political Religions*, VII/4 (2006). Također vidjeti od istoga autora i: „Radical Catholicism and Fascism in Croatia, 1918-1945“, *Totalitarian Movements and Political Religions* VIII/2 (2007), 383-399.

⁴⁹ Usp. Krišto, *Sukob simbola*, 193.

borca, pripadao je upravo toj skupini svećenika koji su podupirali i zagovarali vjerske prijelaze.

Prvi veći članak o vjerskim prijelazima u *Hrvatskom borcu* objavljen je krajem siječnja 1942. godine. Vilko Anderlić na početku konstatira da je i u vukovarskom kraju prešlo i prelazi dosta grkoistočnjaka u Katoličku crkvu. Veći dio članka autor koristi da bi prikazao kako je mnogo Hrvata prešlo silom na pravoslavlje za vrijeme Kraljevine Jugoslavije. Npr. „Povijest nam dakle očito i jasno svjedoči, da je mnogo i mnogo naših rimokatolika Hrvata silom prevedena na grkoistočnu vjeru, čiji potomci su onda postali veliki pravoslavci i još veći Srbi.“⁵⁰ Zbog te ‘povijesne’ činjenice današnji pravoslavci, kad čuju istinu, u njima se, kaže autor, probudi svijest i ‘zabukti djedovska krv’. „Nije to dakle nečastan pokret i nije to nečastan korak, to je – prst Božji.“⁵¹ U *Hrvatskom borcu* je, kako ću pokazati niže u tekstu, izašlo nekoliko članaka u kojima se općenito govorilo o vjerskim prijelazima.

Osim ovoga članka koji bismo mogli okarakterizirati teorijskim razlaganjem nekih pitanja o vjerskim prijelazima, i u sljedećem broju *Hrvatskoga borca* nalazi se značajan članak o vjerskim prijelazima.⁵² U prvom članku autor je zapravo opravdavao masovnost vjerskih prijelaza, tumačeći takvu neuobičajenu praksu zapravo vraćanjem vjeri otaca, koja se odjednom probudila. Drugi članak autor motivira prigovorima samih prelaznika koji se žale na postupak Hrvata prema njima unatoč činjenici da su prešli u redove Katoličke crkve. Želeći pokazati da je to pogrešno, te da bi se i prelaznici trebali smatrati punopravnim Hrvatima, u tekstu se navodi kao primjer primanje prelaznika iz Velike župe Baranja kod poglavnika. O tome je izvijestio i *Katolički list*, s malom ali bitnom napomenom da je taj tekst u *Katoličkom listu* zapravo djelo Hrvatske izvještajne službe, za razliku od ove analize iz *Hrvatskog borca*. Zanimljiv je sljedeći citat:

„Ti prijatelji su više puta podli računđije, koji računaju poput onog židovskog trgovca s kožom, baš s kožom, s glavama i naročito s imutkom tih ljudi, koje odgovaraju da ne prijeđu natrag u svoju djedovsku vjeru i uvjeravaju u svoje prijateljstvo i naklonost, a kad tamo to je izlika, pod kojom se čeka na zgodan čas!“⁵³

Autor ovoga članka zapravo prikriveno upozorava na mogućnost da, ukoliko grkoistočnjak ne prijeđe na katoličku vjeru, ostane bez svega, te da baš upravo s tim računaju oni koji bi se željeli dočepati njihovoga imutka.

⁵⁰ „Prijelaz grkoistočnjaka u rimokatoličku vjeru“, *HB*, 5, 30. I. 1942, 1.

⁵¹ Isto.

⁵² „Hrvatsko javno mnijenje i prelaznici“, *HB*, 6, 6. II. 1942, 2.

⁵³ Isto.

Treći značajan tekst koji nas zanima po pitanju vjerskih prijelaza uslijedio je u prikazu zasjedanja Hrvatskog državnog sabora: "Od ministarskih izvješća osobito je za nas interesantno izvješće ministra dra Puka, koje samo utvrđuje naše pisanje i naše stanovište obzirom na prijelaz grkoistočnjaka u Hrvatskoj."⁵⁴ U tom izvješću ministar Mirko Puk naglasio je da NDH ne progoni grčko-istočnu vjeru, već se ne može pomiriti s djelovanjem Srpske pravoslavne crkve na svom teritoriju. A što se tiče vjerskih prijelaza, naglasio je da se tu samo radi o vraćanju „iskonskim svojim predajama i duhovnim izvorima“, tj. u okrilje Katoličke crkve.⁵⁵

Tjedan dana kasnije *Hrvatski borac* donosi okružnicu zagrebačkog nadbiskupa o vjerskim prijelazima.⁵⁶

Anderlić je podjednako komentirao riječi ministra Mirka Puka sa svečane sjednice hrvatskog sabora, kao i okružnicu nadbiskupa Stepinca o vjerskim prijelazima. Ministar Mirko Puk istaknuo je da NDH podupire akciju vjerskih prijelaza pravoslavaca na katoličku vjeru, jer je to ionako samo povrat prijašnjoj vjeri. „Tko ne želi, iz bilo kojih razloga, priznati ovo povijesno stanje, prosto mu stoji napustiti teritorij ove države.“⁵⁷ Urednik *Hrvatskog borca* također je dijelio slične stavove.⁵⁸

Nakon tog teksta slijedi čitavi niz članaka o vjerskim prijelazima grkoistočnjaka na Lužcu,⁵⁹ u Bršadinu,⁶⁰ Mikluševcima i Petrovcima,⁶¹ Sotinu⁶² i Pačetinu.⁶³

Do kraja izlaženja *Hrvatskog borca*, koji će se ugasiti za manje od dva mjeseca, više nema novih vijesti o vjerskim prijelazima pravoslavaca u Katoličku crkvu. Jedan od razloga je i taj što će se uskoro osnovati Hrvatska pravoslavna crkva (HPC) pa hrvatska pravoslavna vjera po sebi neće biti više smatrana zazornom.

Uz sve ove podatke i djelatnost sotinskog župnika Vilka Andrića, koji je napisao i posebnu brošuru o prijelazu grkoistočnjaka na rimokatolicizam,

⁵⁴ „Zasjedanje hrvatskog državnog sabora“, *HB*, 10, 6. III. 1942, 1.

⁵⁵ Isto.

⁵⁶ „Zagrebački nadbiskup o primanju u Katoličku Crkvu“, *HB*, 11, 13. III. 1942, 1.

⁵⁷ „Zasjedanje hrvatskog državnog sabora“, *HB*, 10, 6. III. 1942, 1.

⁵⁸ „Prijelaz grkoistočnjaka u rimokatoličku vjeru“, *HB*, 5, 30. I. 1942, 1.

⁵⁹ „Prijelaz grkoistočnjaka na Lužcu“, *HB*, 11, 13. III. 1942, 2.

⁶⁰ „Prijelaz grko-istočnjaka na vjeru svojih otaca u Bršadinu“, *HB*, 12, 20. III. 1942, 3.

⁶¹ „Prijelaz grkoistočnjaka u Mikluševcima i Petrijevcima“, *HB*, 13, 27. III. 1942, 2.

⁶² „Prijelaz grkoistočnjaka u Sotinu“, *HB*, 13, 27. III. 1942, 3.

⁶³ „Prijelaz grkoistočnjaka sela Pačetin vjeri pradjedova“, *HB*, 14, 3. IV. 1942, 2.

jasno je da je on aktivno sudjelovao i provodio službenu politiku ustaških vlasti, želeći iskoristiti povoljnu konstelaciju i atmosferu straha da što više pravoslavaca vrati ‘djedovskoj’ vjeri.

Kod vjerskih prijelaza, o kojima izvještaje možemo čitati u *Hrvatskom borcu*, ne sudjeluju samo župnici i crkveno osoblje, već, kako je to u svom govoru istaknuo i ministar Puk, državni i upravni činovnici i pripadnici Ustaškog pokreta, jer je to ipak i politički čin, a ne samo vjerski. Tako su npr. prilikom vjerskog prijelaza na Lušcu, na čin prijelaza došli podžupan Velike župe Vuka dr. Luka Aždajić, stožernik Stipe Došen i gradski načelnik Fran Türk. Njima se u svom govoru obratio prelatnik, izvjesni Crvenković. „Stoga mi ovaj pokret nas dosadašnjih pravoslavaca ne smatramo samo vjerskim, nego narodnim pokretom i političkim pokretom(...)“ Na ovome primjeru jasno vidimo slaganje između državne politike i prakse župnika na terenu.⁶⁴

Iako ovdje pregledavamo sadržaj jednog lokalnog tjednika, pogrešno bi bilo po pitanju vjerskih prijelaza ne napomenuti da su župnik Anderlić i svi ostali župnici koji su sudjelovali u ovom radu imali zdušnu podršku svoga biskupa Antuna Akšamovića. Anderlićev rad bio je potpuno u skladu s vjerskim, političkim i praktičnim djelovanjem njemu pretpostavljenog biskupa. Svakako, Anderlić i ostali mogli su po pitanju vjerskih prijelaza reagirati i drugačije, ali je Akšamovićev entuzijazam po ovome pitanju ipak je bio olakotna okolnost.⁶⁵

Usporedi li se sadržaj o pitanju vjerskih prijelaza u *Hrvatskom borcu* – koji je izlazio tek šest mjeseci u 26 brojeva – sa svom katoličkom periodikom, jasno se vide sljedeće specifičnosti:

a) tjednik u prva četiri članka koji se izričito tiču pitanja vjerskih prijelaza želi opravdati vjerske prijelaze pravoslavca na katoličku vjeru;

b) urednik *Hrvatskog borca* donosi oglase u kojima se oni koji nisu prešli na rimokatoličku vjeru pozivaju pred vojno povjerenstvo radi evidencije, što u okolnostima masovnog nasilja i opće nesigurnosti zvuči kao više nego uvjerljiva prijetnja. To je jedini slučaj koji sam pronašao da se takva vrsta oglasa tiska u katoličkim novinama.

c) urednik *Hrvatskog borca* aktivno nastoji oko prijelaza, hvali ih i potiče na njih. To je također specifično u odnosu na svu ostalu katoličku periodiku.

⁶⁴ „Prijelaz grčkoistočnjaka na Lušcu“, 2. Podžupan Aždajić je prisustvovao i svečanostima prijelaza pravoslavaca iz Pačetina. Prelazniku Crvenkoviću u tekstu nije navedeno ime.

⁶⁵ Usp. Macut, *U sjeni križa*, 133.

2.3 Odnos prema poglavniku i ustaškom pokretu

Kao i ostali katolički tisak koji je pisao o Anti Paveliću, *Hrvatski borac* također niti u jednom trenutku ne stavlja u pitanje niti jednu odluku vođe nove države.⁶⁶ Njegova je zasluga, što se tiče osnutka nove države, neprijeporna. Ističući u povijesnom slijedu niz Hrvata koji su zadužili hrvatski narod, o Poglavniku se kaže sljedeće: „Među tim slavom ovjenčanim Hrvatskim borcima iskače lik najvećeg Hrvata, najhrabrijeg borca, državnika i Ustaškog Poglavnika Dr. Ante Pavelića.“⁶⁷ Da je Pavelić najveći Hrvat, prihvaća se kao sasvim dokazano, a iz toga slijedi da ga je potrebno i slijediti i iz njegove snage crpsti vlastitu volju za radom. „Naš Poglavnik je to shvatio i naš Poglavnik je to i proveo, sigurno je svjestan svoga čina, a sigurno je, da od Poglavnika nema većega Hrvata! A koji su zaista Hrvati Poglavnikovog soja, ti će poput Poglavnika s našim domaćim Nijemcima poraditi za naš zajednički hrvatski dom!“⁶⁸ To je još jasnije izraženo sljedećim riječima:

„Ogroman je naš rad, ali mi ćemo izdržati, jer Poglavnik nas vodi. On je uz nas svaki čas. Daje nam snage, volje i poleta. (...) Poglavnik je rekao: ‘Ja se ne šalim!’ I mi kao Poglavnikovi prvi suradnici dovikujemo iste te riječi, mi svima kažemo, da će s nama vladat Bog i Poglavnik, da nas nitko skršiti ne će, da ćemo svima i djelom pokazati da smo Za Poglavnika i za Dom spremni!”⁶⁹

U poglavnikove namjere, riječi i djela nije bilo nikakve sumnje, niti se pokušavalo racionalno razložiti njegove riječi i djela. Svi njegovi stavovi prihvaćali su se nekritički i kao *a priori* dobri za narod kao cjelinu.

“‘Narod je’, kako je rekao naš ideolog, dr. Mile Budak, ‘težak aparat, koji se polako okreće!’ Ali u jednoga ima neograničeno povjerenje! U jednoga, a to je naš Poglavnik! Poglavnik danas kod naroda najviše uspijeva i kod naroda je Poglavnik danas najveći autoritet. Poglavnikova prošlost je pred narodom čista, a danas vidi i Poglavnikova djela.”⁷⁰

Iako je sasvim jasna pozicija i uloga poglavnika kao vođe države, ako usporedimo pisanje *Hrvatskog borca* o poglavniku s ostalom katoličkom periodikom koja je pisala o njemu, *Hrvatski je borac* zapravo o poglavniku pisao vrlo malo. Štoviše, u njemu ne nalazimo niti jedan samostalan tekst o poglavniku kao ličnosti, već ga se spominje u pojedinim člancima u kontek-

⁶⁶ Detaljnije o toj problematici vidjeti u: Macut, *U sjeni križa*, 210-226.

⁶⁷ “Krvlju k slobodi“, *HB*, 8, 20. II. 1942, 1.

⁶⁸ “Jedna radosna pojava“, *HB*, 10, 6. III. 1942, 2.

⁶⁹ “Ustaška mladež – temelj države“, *HB*, 11, 13. III. 1942, 2. Tekst je napisala Kaja Senić, stožernica Ženske ustaške mladeži.

⁷⁰ „Neprijatelj Hrvatske države“, *HB*, 19, 8. V. 1942, 2.

stu uspostave nove države, ili pak u provedbi određenih propisa i reformi. O Ustaškom pokretu općenito piše se puno češće. Teško je i nabrojati sve članke koji govore o Ustaškom pokretu.⁷¹ Ipak, možemo ih podijeliti u dvije skupine: na tekstove o Ustaškom pokretu općenito, i na tekstove koji tematiziraju Ustašku mladež.

Hrvatski borac imao je posebnu i stalnu rubriku Ustaški pokret, a kako smo već vidjeli, tjednik su koristili i dužnosnici Ustaške mladeži da preko njega obavještavaju svoje članove o raznim aktivnostima. Nedugo nakon pokretanja lista, dok je list tražio svoje pretplatnike, uredništvo je poslalo određeni broj primjeraka novina i lokalnim ustaškim taborima. „Naš list poslali smo na razpačavanje prijateljima, a naročito ‘Ustaškim Taborima’ i uljudno ih molimo, da nam razpačaju list.“⁷² Iako u listu nije prenesen nikakav odgovor tih ustaških tabora, očito je da su dužnosnici Ustaške mladeži ovu inicijativu prihvatili. Izvjesno je da je tjednik bio prihvaćen i od ostalih ustaških dužnosnika, jer je rubrika Ustaški pokret zadržana, a tjednik je pisao u ustaškom duhu, hvaleći i slaveći pojedine poteze ustaških vlasti. U listu su objavljivani i pozivi za učlanjenje u Ustaški pokret.⁷³

2.4 Prestanak izlaženja tjednika *Hrvatski borac*

Posljednji broj *Hrvatskog borca* izašao je 5. lipnja 1942. godine. Uredništvo je objavilo sljedeću informaciju o prestanku izlaženja tjednika:

„Radi teškoća kod izdavanja novina privremeno obustavljamo izdavanje našega lista. Zadržajemo si pravo, da s izdavanjem lista – u koliko to budu zahtijevale i dozvoljavale prilike – opet nastavimo.

Pretplatnike, koji nijesu pretplate namirili, molimo, da to učine, a pretplatnici, koji su uplatili veći iznos, nego li im dosadanja pretplata

⁷¹ Naravno, u bibliografiji članaka iz *Hrvatskog borca* koja čini sastavni dio ovoga rada moći će se pronaći svi članci o Ustaškom pokretu, kao i o Ustaškoj mladeži.

⁷² „Na znanje onima, kojima smo poslali list na razpačavanje!“, *HB*, 1, 12. XII. 1941, 3.

⁷³ „Pristašama Ustaškog pokreta!“, *HB*, 14, 3. IV. 1942, 2. „(...) Ustaški tabor u Vukovaru ponovno poziva sviesno građanstvo u Vukovaru, bez razlike vjere, dapače i bivše grčkoistočnjake hrvatske narodnosti, da se čim prije prijave u Ustaški pokret (...). Pristupiti može svatko, tko je za novi poredak u Evropi, a tim samim za samostalnost i vrhovništvo naše države. Prema tome pojedinci, koji ne bi htjeli pristupiti Ustaškom pokretu smatrati će se kao njegovi protivnici, pa neka se onda ne čude, ako se u budućnosti bude tako s njima i postupalo.“

Samo su dvije kategorije stanovnika bile apsolutno nepoželjne. To se vidi u oglasu koji je izašao u *Hrvatskom borcu* sedam dana poslije ovoga poziva: „Oglas: Pozivaju se pričuvni dočasnici i domobrani bez razlike vjere i narodnosti, kako i bez obzira na zavičajnost i popunidbeno zapovjedništvo, osim cigana i Židova da se jave vojnom odsjeku ovoga poglavarstva (...)“. „Oglas“, *HB*, 15, 10. IV. 1942, 4.

iznosi, dobit će tu diferenciju natrag! Uredništvo i uprava 'Hrvatskog Borca'."⁷⁴

Zaustavimo se na naknadnom opravdanju koje Anderlić koristi govoreći o razlozima zbog kojih je tjednik ugasio. Vilko Anderlić kaže, u tekstu kojim se brani od ranije spomenutih optužbi iz *Glasa Slavonije*, da je ugasio tjednik zbog dopisa DIPU-a u kojem se novinarima naređuje izbjegavanje termina četnik, umjesto kojega se zahtijeva korištenje termina partizan i komunist. I u ovom slučaju, kao i u pitanju njegove procjene je li tjednik bio proustaški ili pravaški, Anderlić jednostavno želi izbjeći neugodnosti s novim vlastima, te se poziva na ovaj dopis DIPU-a. Dopis ovoga sadržaja nisam pronašao u arhivskom fondu, ali sam ga pronašao u Osobnom fondu Vilka Anderlića u Nadbiskupskom arhivu u Đakovu. Unatoč tome, smatram da je Anderlić izmislio razlog zbog kojega je obustavio svoj tjednik. Upravo u lipnju i srpnju 1942. godine DIPU je ugasio mnoge časopise zbog nedostatka papira.⁷⁵ Nestašica papira je nedvojbeno postojala, ali je distribucija podnošenja te nestašice bila nejednaka. U svim slučajevima obustave raznih novina i časopisa DIPU je navodio kao razlog nestašicu papira jer je to bio jedini razlog koji nije zahtijevao posebno objašnjenje, dok nam u većini slučajeva zapravo nije poznat pravi, neposredan razlog obustave nekih časopisa, osobito u svjetlu činjenice da bi se neki ugašeni časopisi, osobito katolički, ubrzo ponovno izdavali.⁷⁶

Da uredništvo, odnosno Anderlić, nije imalo namjeru list obustaviti, govori i objava poziva pretplatnicima da uplate pretplatu za koju su priloženi novi čekovi.⁷⁷ Ako je zaista Anderlić samoinicijativno želio ugasiti svoj tjednik, to je i mogao, budući da je i izdavanje tjednika bila njegova inicijativa. Stoga je logično zaključiti da je njegovo opravdanje o obustavi izlaska tjednika *Hrvatski borac* netočno.

Zaključak

Tjednik *Hrvatski borac*, koji je izlazio u Vukovaru od prosinca 1941. do lipnja 1942. godine, bio je politički informativni tjednik. Svojim sadržajem nije odudarao od načina prikazivanja političkih događaja kako ih nalazimo u ostalom ondašnjem režimskom tisku. Tu se osobito misli na odnos prema Židovima, kao i na nekritičko prihvaćanje svih poteza ustaških vlasti.

⁷⁴ „Privremena obustava našega lista“, *HB*, 23, 5. VI. 1942, 3.

⁷⁵ U susjednim Vinkovcima DIPU je također ugasio i tjednik vinkovačkog ustaškog tabora *Hrvatski branik* početkom lipnja 1942. godine.

⁷⁶ Npr. *Djevojački svijet*, *Katoličke misije*, *Vjesnik počasne straže Srca Isusova* i *Gospina krunica*.

⁷⁷ „Pozor Pretplatnici!“, *HB*, 18, 1. V. 1942, 3.

U usporedbi s ostalim korpusom katoličkog tiska koji je izlazio u NDH, *Hrvatski borac* odskače kvantitetom tekstova o vjerskim prijelazima pravoslavaca na katoličku vjeru. Vukovarski tjednik donio je brojne vijesti i detaljne prikaze obreda prijelaza iz Vukovara, kao i obližnjih srpskih sela, te nekoliko povijesno-teorijskih analiza opravdanja toga čina. Nema nikakve sumnje da se Vilko Anderlić u potpunosti slagao s ustaškom politikom vjerskih prijelaza pravoslavaca na katoličku vjeru.

Katolički tjednik *Hrvatski borac* pripada skupini katoličke periodike koja je potpuno, samostalno i oduševljeno prihvatila uspostavu NDH i dolazak ustaša na vlast, te je to uvjerenje iskazivano na način da su svi potezi novih vlasti opravdavani i pozdravljeni.

Bibliografija članaka iz tjednika *Hrvatski borac* 1941/1942.

Verzalom su pisani naslovi pojedinih rubrika. Rubrike su uglavnom stalne, iako ima i odstupanja u pojedinim brojevima tjednika. Na kraju naslova rubrike donosi se broj stranice. Svi tekstovi koji se nalaze unutar pojedine rubrike nemaju označen broj stranice, nego se podrazumijeva da se nalaze na stranici na kojoj je i rubrika. Ako članak prelazi na sljedeću stranicu, u tom slučaju zabilježena je i stranica tog članka. Članci su popisani redom odozgor prema dolje, odnosno ako se naslovi u tjedniku nalaze u istoj razini - s lijeva na desno.

Godina I., br. 1, 12. prosinca 1941.

Naš smjer, 1.

Govor Führera u Reichstagu i Ducea u Rimu, 1.

G. Zumbuljev, Vjersko i domovinsko čuvstvo, 1.

USTAŠKI POKRET, 2.

- Zgodna riječ u pravo vrijeme

- Priredba „Ustaške mladeži“ u Vukovaru

Sloboda i pravo vlasništva u Rusiji

RATNI IZVJEŠTAJ, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Iz našeg uredništva i uprave

- Na znanje onima, kojima smo poslali list na razpačavanje

- U zimskoj Pomoći, sjetimo se našeg Skloništa siročadi!

- Važno za državne i samoupravne umirovljenike

- Željezničke legitimacije za državne i samoupravne umirovljenike

- Predavanje u Foto-klubu u Vukovaru

- Predavanje „Kroz lijepu našu Domovinu“ za mladež

- Marijina kongregacija gospođa u Vukovaru

- Predavanje dra Milana Ivšića u Hrvatskoj Čitaonici

- Sastanak za zimsku pomoć

- Poziv članovima HPiGP „Dunav“

- Prometna nesreća u Vukovaru

- Nikolinjska zabava „Hrvatske žene“ za siromašnu djecu

- Premještenja na realnoj gimnaziji i pučkim školama

- Pedeset godišnjica naše realne gimnazije

- Za zimsku pomoć

- Organizacija Hrvatske gospodarske zajednice u našoj velikoj župi

- Reorganizacija „Gospodarske Sloge“

- Cijene obući i za popravak obuće

- Hrvatska Čitaonica u Vukovaru

- Obdržavanje propisa o vožnji na cestama

- Nove hrvatske cigarete

Administrativne i etnografske prilike Srijema poslije Turaka, 4.

Majstorski ispiti, 4.

Uređenje muzeja Ustaškog pokreta, 4.

ŠPORT, 4.

Priredbe u nedjelju 14. o. m.

- Naši sportaši za Pomoć

br. 2, 19. prosinca 1941.

Bog i Hrvati – Za dom Spretni!, 1.

Demokracija u svijetlu istine, 1-2.

Akcija ‘Pomoći’ u Vukovaru, 1.

- Pomoć u Vukovaru

- Proglas gradskog načelnika za Pomoć
Zašto je katolička Crkva protiv frama-
zuna?, 2.

Što kaže društvo ‘pobožni’ Roosevelt?,
2.

Izvještaj o radu u taboru Ustaške mlade-
ži u Sotinu, 2.

RATNI IZVJEŠTAJ, 2.

- Junaštvo Hrvata na Istočnom bojištu

- Na njemačko-ruskom ratištu

- U sjevernoj Africi

- Na finskom ratištu

- Na engleskoj obali

- Japanci uspješno prodiru

- Hrvatski dobrovoljci na istočnom
ratištu

- Irska ostaje neutralna

- Hrvatska je navijestila rat

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Iz našeg uredništva i uprave
 - Na znanje onima, kojima smo poslali list na razpačavanje!
 - Poziv
 - Pomoć u Sotinu
 - Zimska pomoć privatnim namještenicima
 - Umorstvo djeteta
 - Predavanje dr. Ivšića u Hrvatskoj Čitaonici
 - Božićno nadarivanje pitomaca Hrvatskog Radiše u Vukovaru
 - Obavijesti ministarstva urudžbe
 - Akcija Pomoći u gradu Vukovaru i Velikoj župi Vuka. Proglas Pomoći
 - Iz društva „Hrvatska žena“
 - Priredba „Hrvatske žene“
 - „Hrvatska žena“ i bivše Hrvatsko katoličko i prosvjetno društvo
 - „Hrvatska žena“
 - Župska redarstvena oblast u Osijeku proti pijanjčevanja
 - Općinskim bilježnikom u Sotinu
 - Vođa Njemačke narodne grupe g. Branimir Altgayer
 - Preseljenje Ureda za kolonizaciju
 - Interesantno predavanje novinara Kranjčevića u Vukovaru
 - Vjenčanje
 - Ustaški logornik
 - Vukovarski sportaši su za „Pomoć“ doprinieli preko 7 000 kuna!
 - Nedjeljne utakmice u korist „Pomoći“
- Političke i administrativne prilike Srijema poslije Turaka do godine 1848, 4.
Dr. Šufraj godine 1930. o slobodi Hrvatske, 4.

br. 3, 24. prosinca 1941.

- Mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje!, 1.
- Proglas „Pomoći“ građanima grada Vukovara i ostalim gradovima i selima sa područja Velike župe Vuka, 1.
- RATNE I OSTALE VIJESTI, 2.
- Englesko gospodarstvo na Pacifiku slomljeno – Hongkong zauzet
 - S takovim vojnicima je lagano služiti
 - Američki rkt. svećenici proti ulaska Amerike u rat
 - Židovi u Sovjetskoj uniji
 - Deset zapovijedi sovjetskim vojnicima
 - Do 22. srpnja 1941. brojila je Rusija 193 milijuna ljudi
 - Rastave braka u Americi i Francuskoj
 - Povećavanje teritorija Njemačke
 - Nekad raskošna kraljica, danas bijedna starica
 - Njemački episkopat
 - Jedina država bez kinematografa
 - Budući da su se ponovili progoni katoličkih Iraca u Sjevernoj Irskoj
 - Paklena osnova boljševika
 - Mnogo se pisalo o smrti bivšeg predsjednika španjolske republike Azane
 - Ruski komunisti i Židovi
 - Traže milost, a što su oni radili? „Mimohod dužnosti“ u Vukovaru, 3.
- USTAŠKI POKRET, 3.
- Duh Poglavnika i ustaša u emigraciji
 - Duh ustaštva
 - Upozorenje pripadnicima Ustaške mladeži
 - Ustaški Tabor u Sotinu
- Predavanje prof. dr. Milana Ivšića, 3.
Kapelica na najvišoj cesti Europe, 3.
Oglas, 3.
TJEDNA KRONIKA, 4.

- Sretan Božić!
- Red službe Božje za vrijeme Božićnih blagdana
- Božićnica gradske aprovizacije mjesnoj sirotinji
- Zahvala
- Grkokatolici i rimokatolici slave u jedan dan crkvene svetkovine
- Iz našeg uredništva
- Poruka Uredništva
- Osobna vijest
- „Hrvatska žena“ u Vukovaru
- Sklonište siročadi darivali su
- Privredni podmladak „Hrvatskog Radiše“ u Vukovaru
- Dijeljenje doznaka za kruh i mast
- Priredba Marijine Kongregacije gospođa
- Most kod Botova spaja Podunavlje i Srednju Evropu s Jadranom
- Prvi darovatelji „Pomoći“ u Vukovaru
- Kada se prvi put spominje ime Vukovar?
- Kada je Vukovar pao u ruke Osmanlijama?
- Uređenje našeg tržišta, 5.
- Vijesti iz Sotina, 6.
- „Pomoć“ u Sotinu
- Prvi darovatelji „Pomoći“ u Sotinu
- Licitacija ribolova u Sotinu
- Našao srce čovjeka, a Bog čovjeka..., 6.
- Oglasi, 6-8.

Godina II., br. 1, 1. siječnja 1942.

Duhovna obnova u novoj godini, 1.
Izgrađujemo sami sebe!, 1.(Ustašica M. B)

- Hrvatska Uzdanica kao prva Ustaška organizacija u domovini!, 1. M. A.
- Moderno zrakoplovstvo, 2.
- P. Bobinac, Moje uspomene na kolonizaciju u Đakovačkim Selcima, 2.
- Kako je u boljševičkom raj?, 2.
- 245.671 Kuna za „Pomoć“, 2.
- RAZNE VIJESTI, 3.
- Kako su molili jugoslavenski framasoni?
- Židovi daju novac, ali ne daju krvi
- Miraz kćeri ruskog „proletera“
- Roosevelt je najveći krivac, što je sav svijet u ratnom plamenu
- Čega se moraju stranci u Rusiji držati?
- Zla štampa na lomači
- Ludendorf i raspelo
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Silvestarsko veče
- Na Silvestrovo za „Pomoć“
- Društveni ples Hrvatske obrtničke zadruge u Vukovaru
- Glavna skupština HPiGD „Dunav“
- Objava
- Darovi Skloništu siročadi u Vukovaru
- Statistika rkt pučanstva u Vukovaru u godini 1941.
- Poziv gradske aprovizacije
- + Florijan Hunjak
- Iz udruženja trgovaca
- Povjerenik u Udruženju
- Jednokratno uredovanje Udruženja
- Iz stožera ženske ustaške mladeži
- Iz SHPN-a
- Zimska pomoć privatnim namještenicima
- O piscu naše pripovijesti „Dječak Židov iz Praga“
- VIJESTI IZ SOTINA, 4.
- Statistika pučanstva u župi Sotin god. 1941.

- Lovačko društvo u Sotinu
- „Pomoć“ u Sotinu
- Zabava na pustari Grabovo
- ŠPORT, 4.
- Završeno je jesenjsko natjecanje I. Župe
- Tablica natjecanja
- Župska redarstvena oblast u Vukovaru, 4.
- MALE ŠPORTSKE ZANIMLJIVOSTI I, 4.
- Kada se smije napadati vratara?
- Može li vratar skriviti jedanaesterac?
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 2, 9. siječnja 1942.

- Hrvati i Nijemci, 1.
- Pred novim velikim događajima, 1.
- Kako radi „Pomoć“ u Njemačkoj?, 1.
- Duh požrtvornosti, 2.
- RAZNE DOMAĆE I STRANE VIJESTI, 2.
- Degradacija podpukovnika J. Trupca ('Croatia')
- Hrvatski radnici iz Njemačke došli za Božić svojim kućama
- Hrvatski radnici u Njemačkoj poslali u domovinu preko 100 milijuna Kuna
- I u Carigradu smetalo im ime Starčević
- Što daje snagu katolicima u Njemačkoj?
- Svadljivost se kažnjava smrću
- Nešto o Japanu
- USTAŠKI POKRET, 2.
- Duhovni sastanak Ustaških Junakinja
- Tabor Ustaške mladeži u Berku
- Upravno zapovjedništvo Ustaške mladeži (Heda Felger)

- Prirad mjesto privreda, 2.
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Naš list na ogled
- Glavna skupština HpiGD „Dunav“
- Statistika rkt župe u Vukovaru
- Sastanak „Hrvatske žene“
- Glavna godišnja skupština društva „Hrvatski Dom“
- + Krešimir Poić
- Umjesto vijenca
- Pred novim invalidskim zakonom
- Izgubljeno – nađeno
- Dr. Alfred Raimund
- Poljodjelsku statistiku (brojidbu) ne će više voditi općinska poglavarstva
- Glavna skupština Hrvatske čitaonice
- Iz udruženja trgovaca
- Privremena zabrana izdavanja ovlaštenja i dozvola za priradna poduzeća
- Darovi uboškom domu
- Zahvala
- Prilozi za „Pomoć“
- Zaruke
- VIJESTI IZ SOTINA, 3.
- Daljnji prinosnici „Pomoći“
- Poreske uplate u ovom mjesecu, 3.
- Oglas, 3.
- Porezne prijave malih obrtnika, 4.
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 3, 16. siječnja 1942.

- Važnost Vukovara u Hrvatskoj Državi, 1.
- Temelj zdrave agrarne politike, 1.
- Demagogija, 1-2.
- Patronaža za zaštitu mladih djevojaka i radnica, 2.

Predavanje viška pšenice, 2.
 Ratni izvještaj, 2.
 USTAŠKI POKRET, 2.
 - Priredba Ustaške mladeži u Iloku
 - Rad Pripreme Ustaške Bojne u Vinkovcima
 Koji biljezi ostaju u prometu, 2.
 TJEDNA KRONIKA, 3.
 - Zabava naše „Hrvatske obrtne zadruge“
 - Promjena na našoj carinarnici
 - Sedamdeseti rođendan gospođe Marije Najpar
 - + Helena Bartovski-Elger
 - 50 grama kruha po obroku
 - Zabava HRS-a i SHPN-a
 - Glavna skupština društva „Hrvatski Dom“ u Vukovaru
 - Glavna skupština „Hrvatske Čitaonice“
 - Oglas
 - Iz gradske aprovizacije
 - Roditeljski sastanak i skupština Zajednice Doma i škole
 - Premještanja i imenovanja na realnoj gimnaziji u Vukovaru
 - Iz podružnice HRS-a
 - „Hrvatska žena“ pozivlje
 - Javna zahvala
 - Pri zaključku lista
 - Sabirna djelatnost za prikupljanje rublja za hrvatske domobrane, 3.
 Vukovarski građani za „Pomoć“, 4.
 Oglas, 4.
 Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 4, 23. siječnja 1942.

Podzemne sile, 1.
 U spomen gdji Najpar, 1.

Novi red na sajmovima, 1-2.
 RAZNE VIJESTI, 2.
 - Žrtva došaptavanja
 - Skupljanje zimske odjeće za vojnike u Njemačkoj
 - Za vitežku velikodušnost – izdajstvo
 - U Srbiji uvedena tjelesna kazna batinjanja
 - Nezapamćena studen
 - Kako su se Srbi međusobno ubijali i klali? Ili Komunistička strahovlada u Užici
 USTAŠKI POKRET, 2.
 - Važno upozorenje ustašama – Oštre mjere za pravilnu prehranu i opskrbu pučanstva
 Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 3.
 Nabava poreznih karata za kućnu posluhu, 3.
 Oglas, 3.
 TJEDNA KRONIKA, 4.
 - Upozorenje prijateljima našega lista!
 - Savez Hrvatskih privatnih namještenika
 - Umjesto vijenca
 - Glavna skupština HPiGD „Dunav“
 - Uredovanje u državnim uredima
 - Zahvala
 - Glavna skupština „Hrvatskog Doma“ u Vukovaru
 - Darovi Skloništu siročadi
 - Pjevačima „Dunava“
 - Uspjeli koncert po želji Njemačke narodne skupine
 - Iz gradske aprovizacije
 - Uvođenje doznaka za meso
 - Kuponi za nabavu odjeće za godinu 1942.
 - Predaja viška kukuruza
 - Iz Vatrogasnog društva

- Rezultati lova na lovištu dra Švarca
 - Iz podružnice Hrvatskog radničkog saveza u Vukovaru
 - Lijepa zabava Hrvatskog radničkog saveza
 - Akcija za skupljanje ruha za vojsku
 - Sabirna akcija „Pomoći“ u Vukovaru
 - Konferencija predstavnika vlasti u pitanju prehrane u Hrvatskoj Mitrovici
- VIJESTI IZ SOTINA, 4.
- Glavna skupština „Hrvatske čitaonice“ u Sotinu
 - Sabiranje za „Pomoć“
- Oglas, 4.

br. 5, 30. siječnja 1942.

Prelaz grkoistočnjaka u rimokatoličku vjeru, 1.

Hrvatska omladina za dom spremna!, 1-2. Vučić.

RAZNE VIJESTI, 2.

- Engleska nastojanja, da se i Turska uplete u rat
- Južnoameričke države Argentina, Brazilija, Čile i Peru
- Irci ne žele rat, ali će se braniti ako budu napadnuti
- Uspjesi japanske mornarice
- Junaštvo i uspjesi male finske vojske
- 12 tisuća engleskih vojnika
- Švedski parlament
- Portugalski otok Timor
- Zakon o vojničkoj obavezi u Americi proširen
- I u Australiji očekuju skoro iskrcavanje Japanaca
- Španjolska ostaje nezaraćena zemlja
- Američki generali radi nedostatne ratne pripreme dolaze pred sud
- Japanski ministar pravosuđa

Opet o patronaži, 2.

PRIRADNE VIJESTI, 2.

- Hrvatsko-mađarski pregovori za dovoz povrća
 - Reguliranje rijeke Kupe od Siska do Karlovca
 - Bugarski državni unutarnji zajam
 - Modru galicu dobiva – Bugarska
 - Milijun Japanskih obitelji
 - Pristojbe za lovačku kartu
 - Pristojbe za marvinske putnice
 - Porez na izravno rodeću lozu
- TJEDNA KRONIKA, 3.

- Iz našeg uredništva

- Dar Skloništu siročadi

- Umro dr. Iso Matić

- Glavna skupština HPiGD „Dunava“ u nedjelju 25. o. mj.

- Novi odbor „Hrvatskog Doma“ u Vukovaru

- Posveta kipa sv. Antuna u bolničkoj kapelici

- Molimo da se uvaži

- Radi mita i pljačke osuđeni su u Martincima

- Izdavanje velike dvorane „Hrvatskog Doma“ za kinodvoranu

- Obavijest Obrtnog zbora

- Štedna i kreditna zadruga

- Skupni sastanak krojača

- U pažnju posjednicima srećaka stvarne lutrije Saveza hrvatskih obrtnika

- Osuđen na smrt strijeljanjem što je kao državni povjerenik vršio zloupotrebe

- Roditeljski sastanak i skupština Zajednice Doma i škole

- Sastanak prosvjetne i diletantske sekcije HRS-a u Vukovaru

- Nestašica drva u Vukovaru

I. Ustaška večer, 3.

VIJESTI IZ SOTINA, 4.

- Vratio se iz zarobljeništva iz Njemačke
 - Sabirna akcija toplog rublja i odjevnih predmeta
 - Kako je jedan Sotinčanin prodao tele?
 Javna zahvala, 4.
 Ljubav je domišljata!, 4.
 Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 6, 6. veljače 1942.

Je li nas Njemačka izrabljuje?, 1.
 Uspjela priredba prve Ustaške večeri, 1.
 Hrvatsko javno mnijenje i prelaznici, 2.
 Korupcija, 2.
 RAZNE VIJESTI, 2.
 - I u Americi ograničenje
 - U Mađarskoj je ograničena potrošnja benzina
 - Oko milijun Kineza
 - Poštanski ured za jedamput na godinu
 - Mirovina radnika i seljaka u Bugarskoj
 - Nagrade za novorođenčad
 - Turski ministar predsjednik Refik Saydam
 - Ratni običaji Japanaca
 - Ograničenja u Rumunjskoj
 - Velika vrućina
 - Studen u Zagrebu
 Najveći krivac današnjega zla, 3.
 Uspostava Hrvatskog Državnog Sabora u Zagrebu, 3.
 Historijski govor Führera povodom 9-godišnjice preuzimanja vlasti, 3.
 VIJESTI IZ SRBIJE, 3.
 - Nedić okuplja oko sebe mnoge pristaše
 - Dušan Radenković
 - Uređenje prometa s kukuruzom i pšenicom
 - Pregled svih prijavnica u Beogradu

- Srpska školska omladina
 - Pjegavi tifus u okolici Trstenika
 - Dobio 25 batina
 - Imenovani su općinski načelnici
 - I Srbija za novi poredak
 - U Beogradu prehrana u javnim kuhinjama
 PRIRADNE VIJESTI, 4.
 - Kotarski narodni povjerenici za nadzor nad prometom stoke
 - Tko može toviti svinje?
 - Zakonska odredba o obrambenom prirezu
 - Proljetni sajam Zagrebačkog zbora
 - Uvoz rasplodnih koza iz Njemačke
 - Uvoz rasplodnjaka iz Njemačke
 - U Mađarskoj je izašla naredba Sličice iz crvene Španjoske, 4.
 - Kako su bili poubijani oci Dominikanci?
 - Ubojica svećenika umire
 VIJESTI IZ SOTINA
 - „Pomoć“ u Sotinu
 - Hrvatska čitaonica
 - Akcija za oporezovanje šljivika i vrbika
 - Prehrambeni odbor
 - Nedjeljna pijaca u Sotinu
 - Nedjeljni počinak u općinskim i državnim uredima
 - Riblja večer u korist „Pomoći“
 - Nestašica drva u Sotinu
 - Pristanište za parobrod u Sotinu
 - Lovачka sreća
 - Na prelazu u Mađarsku ubijen
 Vijesti s pustare Grabovo, 4.
 - Sabiranje za „Pomoć“
 - Vratio se iz njemačkog zarobljeništva
 TJEDNA KRONIKA, 5.
 - Zapovjedništvo Ustaške Pripreme Bojne u Vukovaru

- Imenovan županijskim školskim nadzornikom
- Javna zahvala
- Cijene mesa
- Snijeg se topi, a i led je na Dunavu stao
- Kolporter
- Trebalo bi početi s čišćenjem pločnika
- Neka bude više reda!
- Iz podružnice HRS-a u Vukovaru
- Maksimalne cijene tekstilne robe Obavijest!, 5.
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 5.
- Oglas, Bata, 6.

br. 7, 13. veljače 1942.

- dr. Ivan Šimunović, Godišnji izvještaj o zdravstvenim prilikama na području grada Vukovara godine 1941., 1-2.
- RATNI IZVJEŠTAJ, 2.
- Šta je s ratom?
- Japanci u ratu
- Držanje Iraka
- Njemačko-ruska ratišta
- Rat u Africi
- Naše građanstvo i akcija pomoći, 2.
- Zakonska odredba o vjerskim blagdanima u Hrvatskoj, 2.
- Zagrebački nadbiskup poziva protiv komunizma, 2.
- PRIRADNE VIJESTI, 2.
- Stanje zadrugarstva u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj
- VIJESTI IZ SRBIJE, 2.
- Radničke plaće u Banatu
- Ministar za socijalnu skrb o pobijanju pjegavog tifusa u Srbiji
- Smrt glumca Radenkovića

- Tužba na beogradske pekare
- Darovi za novu godinu
- Srbija je opskrbljena šećerom
- POLITIČKA KRONIKA, 3.
- Sastav Hrvatskog državnog sabora
- Živan Koveždić i oni po strani
- Odzvonilo upalama i kojekakvim nastasama
- TJEDNA KRONIKA, 3-4.
- Iz zapovjedništva Pripreme Bojne Vukovar
- Dječja pokladna priredba „Hrvatske žene“ u Vukovaru
- Poziv bivšim učenicima realne gimnazije u Vukovaru
- Jubilara godina našeg HPiGD „Dunav“
- Zahvala
- Javna zahvala Vukovarskog Ustaškog Pripremnog 52. sata
- Poziv Starčevićевой mladeži
- Javna zahvala
- Glavna skupština I. Dobrovoljnog kuglaškog kluba „Ruši“ u Vukovaru
- Darovi Skloništu siročadi
- Riblja večer u gostioni „kod Rudike“
- Prodavače za „Hrvatski Borac“
- Uspjela priredba SHPN-a Vukovar
- Iz podružnice HRS-a u Vukovaru
- Iz HRS-ove K. P. Z. u Vukovaru
- Zimska pomoć privatnim namještenicima
- Pozor vinogradari Vukovara
- Nađena
- Cijena djetelinskom sjemenu, 4.
- Promjene u H. Š. K. Radnik
- Jubilarni dan Društva sv. Jeronima
- Život svetaca za mjesec veljaču
- Spomen knjiga „Godinu dana Nezavisne Države Hrvatske“
- „Hrvatski Borac“ u Šidu

- Obvezatno učenje njemačkoga i talijanskoga jezika
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Bivšim profesorima, učenicima Državno realne gimnazije
- Odbor za proslavu 50-godišnjice realne gimnazije u Vukovaru
- + Evelina Rakičić
- Iz udruženja trgovaca. Naredba o vođenju nadzornih računskih knjiga
- Naredbe o nadzoru nad cijenama
- Naredba o zaokruživanju cijena
- Oblikovanje cijena
- Glavna skupština društva hrvatskih vinogradara i večera za grad i kotar Vukovar
- Misa zahvalnica, 3.
- VIJESTI IZ SOTINA, 3.
- Pokladna zabava u Sotinu
- + Marija Kempf rođ. Crnjanović
- Pregledavanje ustaških logora u Sotinu
- Specijalizirani lovci u Sotinu
- Opskrba pučanstva
- PRIRADNE VIJESTI, 4.
- Prva domaća tvornica modre galice
- Zabranjena slobodna prodaja kudjelje, lana i kućine
- O tovljenju svinja
- Tko smije kupovati svinje za tov?
- Kako se kupuju svinje za tov!
- Seljak i današnje cijene
- Hrvatsko-njemački izvoz
- Obavezno tovljenje svinja u Banatu
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga

br. 10, 6. ožujka 1942.

- Zasjedanje hrvatskog državnog sabora, 1-2.
- Jedna radosna pojava, 2.

- Duh lakomosti u priradi, 2.
- Koncert „Prisustvuj da pomogneš!“, 2.
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Prikaz o prelazu grkoistočnjaka na Lužcu
- Primitak u XVI. bojnu Ustaške vojnice u Hrv. Mitrovici
- Dr. Zvonimir Damaška
- + Hinko Degen
- Iz S. V. „Wecker“-a
- Vinogradari, štedite ove godine modrom galicom!
- Važno za obitelji radnika na radu u Njemačkoj
- Umro Stjepan Laslo
- Pomoć je dužnost, a ne milosrđe!
- Iz doma narodnog zdravlja
- Krugovalne priredbe za hrvatske radnike zaposlene u Njemačkoj
- Iz stožera ženske Ustaške mladeži
- Završen treći tečaj Stalne škole Ustaške mladeži
- Treba prokušati klijavost kukuruznog sjemena, 3.
- Mađarska narodna skupina u Opatovcu, 3.
- Zabranjeno plesanje, 3.
- Krumpir, heljda i mahunasti plodovi, 3.
- VIJESTI IZ SOTINA, 4.
- Sotinčani za „Pomoć“
- Oskudica mesa i Sotinčani
- Za oživljenje rada u Ustaškoj mladeži
- Umrta Magdalena Prutscher
- Oglas, 4.
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 11, 13. ožujka 1942.

- U čijim je rukama budućnost?, 1.

Osvrt na akciju „Pomoći“, 1.
 Uspjeh koncerta „Prisustvuj da pomogneš“, 1.
 Zagrebački nadbiskup o primanju u Katoličku Crkvu, 1.
 RATNI IZVJEŠTAJ, 2.
 - Je li Engleska nesavladiva?
 - Engleske nepodopštine s Parizom
 Prijelaz grkoistočnjaka na Lužcu, 2.
 USTAŠKI POKRET, 2.
 - Ustaška mladež temelj države
 - Imenovanje dužnosnika kod Stožera Vuka
 - Komemorativna akademija
 TJEDNA KRONIKA, 3.
 - Upozorenje vanjskim suradnicima i oglašivačima u našem listu
 - Osnovan ustaški tabor u Vukovaru
 - U pažnju članicama „Hrvatske žene“
 - Savez hrv. priv. namještenika
 - Iz gradske aprovizacije
 - Trodnevica sv. Josipu
 - Svečani javni ispiti na pučkim školama
 - Led na Dunavu
 - Opskrba živežnim namirnicama u Vukovaru
 Hrvatska dionička štediona u Vukovaru
 – Obavijest, 3.
 Tatarske vijesti, 3.
 Žalosna pojava, 3.
 Kome pripada ratna podpora?, 3.
 Potres, 3.
 Most u Brčkom, 3.
 Državna seljačka gospodarska škola u Iloku – Natječaj, 3.
 RAZNE VIJESTI, 3.
 - Otkupna cijena kukuruzu
 - 70 vagona sjemena
 - Obrađivanje zemlje
 Prinosi za koncert „Sudjeluj da pomogneš“, 4.

VIJESTI IZ SOTINA, 4.
 - Trodnevica prije blagdana sv. Josipa
 - Sv. Josip je zapovjedni blagdan
 - Oporavak ceste kroz Sotinu
 - Osnutak pripreme bojne u Sotinu
 - Otvara se posao na njivama
 - U nedjelju je bilo mesa
 Oglas, 4.
 Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 12, 20. ožujka 1942.

Teške, ali iskrene riječi, 1.
 Mutikaše na djelu, 1.
 Nacional-socijalistička društvozna politika služi svijetu kao uzor, 1.
 Boljševička Engleska, 2.
 Esmet Inonu naglašuje neutralnost Turske, 2.
 RAZNE VIJESTI, 2.
 - Poplava u Bačkoj
 - Protumasonska izložba u Osijeku
 - Osuđena na smrt zbog pometnuća
 - Saopćenje Ministarstva unutrašnjih poslova
 - Poglavnikova odredba o imenovanju Branimira Altgavera državnim ravnateljem
 - Obavijest radnicima koji su radili u Americi
 - Osnutak „Spomen-znaka za uspostavu Nezavisne Države Hrvatske“
 - Suzbijanje kriomčarenja i nabijanja cijena
 Raspored za proslavu godišnjice osnutka Nezavisne Države Hrvatske, 2.
 Odredba o zamračivanju, 2.
 Amerikanci uništili tri vlastita ratna broda, 2.

Rad u zabavištu, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Dan 10. travnja – državni blagdan
- Nadzorništvo narodne zaštite za kotar Vukovar
- Izgubljen je novčanik
- Komemorativna akademija u počast našim velikanima
- Pčelarsko društvo u Vukovaru
- Zabranjen ples i plesne zabave na području Nezavisne Države Hrvatske
- Iz gradske aprovizacije
- Prijelaz grko-istočnjaka na vjeru svojih otaca u Bršadinu
- Priredba u korist „Pomoći“
- Grobljanski odbor rimokatoličkog groblja u st. Vukovaru
- Djeljenje doznaka za kruh, mast i meso
- HŠK Radnik – HŠK Vuka
- HŠK Vuka – SV Wacker 5:0 (3:0)
- HŠK Sloga (Vinkovci) – HŠK Radnik 6:0
- Čestitka „Građanskom“ na velikim uspjesima
- Izgubljena je
- Prinosi za koncert „Prisustvuj da pomogneš“, 3-4.

Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

VIJESTI IZ SOTINA, 4.

- Revija agrarnih subjekata
 - Obljubljeno izletište gostiona Hugel
 - Odluke o suvišku živežnih namirnica
 - Pao na Istočnom ratištu
- Oglas, 4.

br. 13, 27. ožujka 1942.

Život i rad Ustaše i mučenika Stipe Javora, 1.

Pitanje činovnika, 1.

Seljakovanje, 1-2.

Raspored svečanog ophoda Uskrsnuća, 2.

TJEDNA KRONIKA, 2.

- Na uspomenu uspostave Nezavisne Države Hrvatske
- Pripreme za proslavu godišnjice opstanka Nezavisne Države Hrvatske u Vukovaru
- Prodaja otkupnih znakova „Pomoći“ za mjesec ožujak
- U pažnju prelaznicima
- Oproštaj
- Glavna skupština Hrvatske dioničke štedione u Vukovaru
- Prijedlog proračuna grada Vukovara
- Ustaška patrola kupi vojničke stvari
- Savez Hrvatskih privatnih namještenika
- Kazne radi sakrivanja živežnih namirnica
- Prelaz grkoistočnjaka na području grada Vukovara
- Prijelaz grkoistočnjaka u Mikluševcima i Petrovcima
- Naš podlistak „Dječak Židov iz Praga“
- Glavna skupština Skloništa siročadi u Vukovaru
- Protuslobodnozidarska izložba u Osijeku
- Javna zahvala
- Na razmišljanje

SPORT, 3.

- Zar to smije i može još biti!
- HŠK Vuka – Dunav (Dalj)
- Iz HŠK Vuke
- Iz HŠK „Radnik“
- Hrvatski Š. K. Vuka – HRŠ Radnik 0:0

VIJESTI IZ SOTINA, 3.

- Ustaški pokret u Sotinu

- Umro Đuro Täubel
- Prijelaz grkoistočnjaka u Sotinu
- Kod rasprodaje šećera
- Ciganke i prosjačenje na selu
- Prinosi za koncert „Prisustvuj da pomogneš“, 3.
- Josip Spillmann: Dječak Židov iz Praga, 4.

br. 14, 3. travnja 1942.

- Uskrснуće Spasitelja u životu hrvatskog naroda, 1.
- Raspored proslave prve godišnjice uspostave Nezavisne Države Hrvatske, 1.
- Proglas središnjeg odbora za proslavu godišnjice NDH, 1.
- POLITIČKA KRONIKA, 2.
- Gdje su ovakovi katolici ne propada katolicizam
 - Zakonska odredba o hrvatskoj oružanoj sili
- USTAŠKI PORET, 2.
- Pristašama Ustaškog pokreta!
- Radnička mladež, 2.
- Prijelaz grkoistočnjaka sela Pačetin vjeri pradjedova, 2.
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Sretan Uskrs
 - U pažnju ratnim invalidima!
 - Povjerenik mađarske kulturne zajednice
 - Darovi Skloništu siročadi za Uskrs
 - Spomen-znakovi za dan 10. travnja
 - Gradska sjednica
 - Vodostaj Dunava
 - Autobus Vukovar-Osijek i natrag u Vukovar
 - Nadnice gospodarskih i ostalih nestrukovnih radnika u gradu Vukovaru

- Suradnicima, koji nam šalju pjesme
 - Potreba parobroda na Dunavu
 - Najviše prodajne cijene
- VIJESTI IZ SOTINA, 3.
- Sotin se sprema na svečanu proslavu godišnjice Nezavisne Države Hrvatske
 - Mast za domobrane
 - Naputak za plaćanje nadnica
- Glavna skupština skloništa siročadi u Vukovaru, 3.
- SPORT, 4.
- HŠK Bata – HŠK Vuka u Borovu
 - Stanje prvenstva I. župe hrv. nog. podsaveza Osijek
 - HSK Vuka – HSK Dunav (Dalj) 2:0
 - Iz HŠK Radnik
- Oglas, 4.
- Kako je Mesija uhvaćen?, 4.

br. 15, 10. travnja 1942.

- Ustaška borba i rad prije 10. travnja 1941. u Vukovaru, 1.
- Kolonizacija, 1.
- Godišnjica naše slobode i nezavisnosti, 1.
- Povijesni prilog proglašenja Nezavisne Države Hrvatske u Vukovaru, 2.
- Raspored proslave godišnjice uspostave Nezavisne Države Hrvatske, 2.
- TJEDNA KRONIKA, 3.
- Priredbe Ustaške mladeži prigodom proslave prve godišnjice uspostave Nezavisne Države Hrvatske
 - Povjerenik mađarske kulturne zajednice
 - Darovi skloništu siročadi u Vukovaru
 - Koliko se popuši u vukovarskom kotaru!

- Važno za one koji polaze na liječenje u bolnice
- Onima koji prigovaraju pisanju u našem listu
- Umro dr. Nikola Andrić
- Gradski odbor „Pomoći“ u Vukovaru
- Zadušnice za + Petra Brauma
- Poglavnikova odredba o pozdravljanju vojničke straže
- Namet za „Hrvatsku seljačku gospodarsku zajednicu“
- Poziv članovima SHPN-a
- Produžena slobodnozidarska izložba
- Nađeno

VIJESTI IZ SOTINA, 3.

- Sotin i proglašenje Nezavisne Države Hrvatske

- Hvalevrijedan čin

VIJESTI IZ ILOKA, 3.

- Prijelaz grkoistočnjaka u Iloku na rkt. vjeru

- Druge vijesti iz Iloka

ŠPORT, 3.

- Prestavnitvo Wacker-radnik protiv HŠK. Vuke

HŠK Bata – HŠK Vuka 3:0 (1:0)

Međunarodno priznanje države Hrvatske u proslavi njene godišnjice, 4.

Naredba o prevozu i prijenosu živežnih namirnica za potrebe posebnika i mjernih tržišta

„Bio sam Staljinov zarobljenik“, 4

Boljševička Engleska, 4.

Oglas, 4.

Takova vjera je morala pobijediti, 4.

br. 16, 17. travnja 1942.

Proslava godišnjice proglašenja Nezavisne Države Hrvatske, 1.

Kroz godinu dana rada, 1.

Priznanje njemačkog naroda Hrvatima, 1.

Povodom prve godišnjice Nezavisne Države Hrvatske, 1.

Dr. Nikola Andrić, 2.

Poviesni prilog proglašenja Nezavisne Države Hrvatske, 2.

Prikaz G. Szentgyörgyia u Hrv. obrtnoj zadruzi, 2

Protuslobodno-zidarska izložba u Osijeku, 2.

Što je uradio odbor za regulaciju Vuke!, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Mimohod Ustaške mladeži

- Javna zahvala

- Dr. Franjo Fröhlich

- Darovi uboškom domu

- Prisilan odkup masti za vojsku

- Ima, gdje se i dalje marljivo pleše...

- Grmljavina, led već je počelo

- Ovrhe odgođene na tri mjeseca

- Potreba radničkih stanova u Vukovaru

- Prosjačenje je i dalje u jeku

- Proslava godišnjice Nezavisne Države Hrvatske na realnoj gimnaziji u Vukovaru

- Osnivanje „Ženske Ustaške loze“ u Vukovaru

- Zadušnice za Petra Brauna

- Dozvoljeno nošenje starih odlikovanja

- Grobar na starovukovarskom groblju

- Poglavnikova odredba o pomilovanju

- Potankosti o teškoj nesreći u Hrv.

Mitrovići

- Na Vučedolu nabujala voda

ŠPORT, 3.

- Cibalića (Vinkovci) – HŠK Vuka

- Željezničar (Zagreb) – HŠK Bata

HŠK Vuka – Radnik Wacker (kombinirana momčad) 4:0

Oglas, 3.

VIJESTI IZ SOTINA, 4.

- Proslava godišnjice Nezavisne Države Hrvatske

- Predavanje G. Ž. Matičić, učiteljice Ustaškoj mladeži u Sotinu

Gospodin Kapetan, 4.

br. 17, 24. travnja 1942.

Starčević i slavosrbi, 1.

Posljednji razgovor s Drom Nikolom Andrićem, 1-2.

Kako su uništeni partizani u Petrovoj Gori?, 2.

Upozorenje vlasnicima trgovina i izloga, 2.

USTAŠKI POKRET, 2.

- Pozor Ustaše!

Ispunjavanje upitnih araka, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Zaključci savjetodavnog odbora grada Vukovara za obljetnicu proglašenja Nezavisne Države Hrvatske

- Proslava rođendana vođe njemačkog naroda u Vukovaru

- Mesara za konjsku mesnicu

- Glavna godišnja skupština zanatlijske štedne i kreditne zadruge S. O. I. u Vukovaru

- Blagoslov žita na Markovo

- Osnutak ženske loze Ustaškog pokreta

- Hrvatski Š. K. Vuka u Vukovaru

- Darovi skloništu siročadi

- Društvo odlikovanih ratnika Hrvata iz God. 1914-1918. stožer u Vukovaru

- Na razmišljanje onima kojih se tiče!

- Čajanka ženske stručne škole u Vukovaru

- Zabrana psovke, kletve, pijančevanja i kartanja

Zaključci društava ostaju pod kontrolom Vijesti iz Oriolika, 3.

Proslava godišnjice opstanka Nezavisne Države Hrvatske u Petrovcima 3.

ŠPORT, 4.

- HŠK Radnik – S. V. Wacker

- Cibalijska – Bata

HŠK Cibalijska (Vinkovci) – HŠK Vuka 4:3 (4:2)

HŠK Bata – Željezničar (Zagreb) 3:0 (3:0)

- Bata (bijeli) – Dunav (Dalj) 6:0 (2:0)

VIJESTI IZ SOTINA, 4.

- Molimo da se popuni!

- Povjerenik zajednice za nadzor stoke i stočnih proizvoda u Sotinu

- Rođendan vođe njemačkog Reicha Šokci, Slavonci, Srijemci, 4.

br. 18, 1. svibnja 1942.

O blagdanu rada, 1.

Tragedija Zrinjskog i Frankopana, 1.

Širenje Ustaške ideje i rad u Vukovaru, 2.

Iz narodne zaštite od napadaja iz zraka, 2.

Istočna Bosna do Drine čista od svih banda, 3.

RAZNE VIJESTI, 3.

- Srp i čekić na oltaru

- Stanovništvo u Mađarskoj

- Cijena mlijeka u kotarevima župe Prigorje

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Pozor pretplatnici!

- Proslava 50. godišnjice naše realne gimnazije
 - Prof. Đuro Subotić imenovan
 - Na mjestovijenca
 - Zadušnice za pok. dra Nikolu Andrića u Vukovaru
 - Upozorenje potrošačima ogrievnog drva
 - Osnovano „Hrvatsko gospodarsko društvo“ u Vukovaru
 - Koliko se u Vukovaru službeno popije
 - Nadgrobni govor dru Andriću u ime grada Vukovara
- VIJESTI IZ SOTINA, 4.
- Proljetni poslovi su zaostali
 - Nogometaški šport u Sotinu
 - Rasplodnog mladog bika
- VIJESTI IZ ILOKA, 4.
- Svečana posveta zastave HRS u Iloku
- Oglas, 4.
- ŠPORT, 4.
- S. V. Wacker – Dunav (Dalj)
 - S. V. Wacker – Radnik 2:2 (1:0)
 - HŠK Vuka II. – Wacker II. 8:2
- Osniva se Stožer društva odlikovanih ratnika Hrvata iz godine 1914 – 1918, 4.

br. 19, 8. svibnja 1942.

- Marksistički komunizam, 1.
 Neprijatelj Hrvatske države, 2.
 USTAŠKI POKRET, 2.
- Povratak dužnosnika Ustaške mladeži iz Zagreba
 - Dolazak Upravnog zapovjednika Ustaške mladeži u Vukovar, Vinkovce i Ilok
 - Pripreme za izvedbu Budakovog „Ognjišta“ u Vukovaru
- TJEDNA KRONIKA, 3.

- Proslava 25-godišnjice biskupovanja Njegove Svetosti Pija XII. i 30-godišnjice opstanka Marijinih kongregacija u gradu Vukovaru
 - Proslava 50-godišnjice realne gimnazije
 - Hrvatski obrtnici promislite!
 - Florijanska svečanost
 - „Hrvatska gospodarska zadruga s ograničenim jamstvom“ u Vukovaru
 - Javna zahvala
 - Važno za Vukovar i okolicu – kanal između Jadrana i Dunava
 - Prijava potrebe u ogrijevnom drvetu
 - Izdavanje poslovnih knjiga
 - Prosjek godišnjeg porasta na 1000 stanovnika u Hrvatskoj
 - Gorivo i mazivo za poljodjelske motore i traktore
- VIJESTI IZ SOTINA, 3.
- Sajam u Sotinu
 - Kukuruz doznačen za one koji nemaju žita za kruh
 - Kalkulacija za prodano tele
 - Velika poplava
- VIJESTI IZ OROLIKA, 3.
- ŠPORT, 4.
- Veliki športski program u Borovu
 - Građanski (Zagreb) – Bata
 - Bata (bijeli) – Bosna (Brčko)
 - HŠK Vuka - S.V. Wacker
 - HŠK Vuka – Radnik 0:1 (0:1)
 - Bata (Bijeli) – Germanija (Vinkovci) 3:1 (3:0)
- Oglas, 4.
- Suvremene gospodarske upute, 4.

br. 20, 15. svibnja 1942.

- Kritika marksističkog komunizma, 1.

Za kakvu smo slogu? 1-2.

Churchill se ne može nikako odlučiti za drugu frontu, 2.

Zahvalnost Domovine, 2.

RAZNE VIJESTI, 2.

- Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba

- Slavenofilstvo plašt za pravoslavlje
Velebno slavlje Ustaških radnika u Vukovaru, 3.

Treba sijati uljarice: soju i suncokret, 3.

Tjedan „Hrvatske majke i djeteta“ u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, 3.

TJEDNA KRONIKA, 3-4.

- Posveta zastave Hrvatskog radničkog saveza, podružnice Vukovar

- Savez hrvatskih privatnih namještenika

- Vukovarski vatrogasci

- Poziv majkama Ustaške mladeži

- Msgr. Antun Mitrović

- Na vrtuljku na trgu Petra Svačića

- O proslavi realne gimnazije

- Automatski telefon u Vukovaru

- Svečana proslava 25-godišnjice biskupovanja Sv. Oca pape Pije XII. i 30-godišnjica opstanka Marijinih kongregacija u Vukovaru

- Povišenje ciena električnoj struji

- Župska redarstvena oblast u Vukovaru, 4.

- Koliko je Hrvata izvan domovine?

- Najviše prodajne cijene sapuna

VIJESTI IZ SOTINA, 4.

- Crkveni god u Sotinu

- Sajam u Sotinu

- Stanje usjeva u Sotinu

- + Barbara Galović

Oglas, 4.

ŠPORT, 4.

- Brzi nogometni turnir prigodom posvete zastave HRS-a

- „Purgeri“ su svladali Batu sa 6:1

- Bosna (Gredice) – Bata (Bijeli) 0:0

- Wacker – Vuka 4:2

br. 21, 23. svibnja 1942.

Uz pedesetogodišnjicu naše realne gimnazije, 1-2.

Slavosrpsko shvaćanje države, 2.

Hrvatska u borbi za Novu Europu, 2.

Kamo ćemo s prosijacima?, 2.

Hoće li u Evropi biti glad?, 3.

Koliko vode ide u more, 3.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- „Tjedan majke i djeteta“ u Vukovaru

- Pregled rada Ustaške mladeži u velikoj župi Vuka

- Osnutak „Naproze“ u Vukovaru

- Poruke uredništva

- Glavna skupština uboškog doma

- Svečani blagoslov zastave vukovarske podružnice Hrvatskog radničkog saveza

- Upozorenje društvima i ustanovama

- Upozorenje vlasnicima trgovima i izloga

- Molimo da se ispravi!

- Dokinuta naredba o veterinarskom nadzoru nad prometom kože

ŠPORT, 3.

- Njemačke nogometne igre za pehar

- Gostovanje HAŠK-a u Borovu

- Nogometni turnir povodom proslave HRS-a

- HŠK Vuka – Germania Vinkovci 3:1

Značenje Lavalove vlade za njemačko-francusko zbliženje, 4.

Nabava žestokih pića iz trgovine Marka Wacksler, 4.

Bez kompasa, 4.

Poslije neuspjeha zimske ofenzive udarna snaga sovjetske vojske iscrpljena, 4.

br. 22, 30. svibnja 1942.

Hrvatski tjedan majke i djeteta, 1.

Svečana proslava Vukovarske realne gimnazije, 1-2.

Kako se je u bivšoj Jugoslaviji širilo pravoslavlje?, 2.

Kako se je u bivšoj Jugoslaviji mučilo političke uhapšenike?, 2.

RATNE VIJESTI, 2.

- Churchill i plinski rat

- Pogoršanje odnosa između Turske i Sovjeta

- Mahatma Gandhi

- Epidemija tifusa u Sovjetskoj Rusiji
Suncokret, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Zapovjednik Ustaške mladeži prof. Ivan Oršanić

- Hrvatska žena u Vukovaru

- Spomenica vukovarske gimnazije

- Prilozi za proslavu realne gimnazije

- Veslačko natjecanje na Dunavu

- + Sreten S. Obradović-Retta

- Ministar seljačkog gospodarstva g. dr. Jozo Dumandžić

- Eksplozija kod Bate u Borovu

- Rukavice

- Iz brijačke sekcije

- Popis zvona i drugih predmeta iz bakra, bronce i mjedi

Prijedlog za uređenje Vuke u Vukovaru, 3.

Priručni adresar izvoznika i uvoznika u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj

H.Š.K. Vuka - Radnik (Osijek) u Osijeku 6:0 (2:0)

Stalno povećavanje proizvodnje Njemačkog poljodjelstva, 4.

Uzgoj noniusa na gospodarstvu Grabovo, 4.

br. 23, 5. lipnja 1942.

Za dobru općinsku upravu, 1.

Inozemni radnici našli su u Njemačkoj pristojnu zaradu, društvenu zaštitu i osiguranje svojih obitelji u Domovini, 1.

Blagdan Sv. Antuna i Hrvatskih Ustaša u Liparima, 2.

Kako ću u ožujku uzgojiti krumpir?, 2.

Otrovni plinovi u ratu, 2.

TJEDNA KRONIKA, 3.

- Privremena obustava našega lista

- Tri vrlo važne posjete po interese i kotara i grada Vukovara bile su ovdje prošlih dana

- Iz podružnice HRS-a

- Proslava tjedna majke i djeteta

- Nestašica modre galice

VIJESTI IZ SOTINA, 3.

- Nadupravitelj D. Czimbor otišao u Mađarsku

- Imenovanje opć. blagajnika u Sotinu
ŠPORT, 3.

- HSK Vuka – Bata 4:3

- Vuka II. – Radnik II. 5:0

- Dunav Dalj – Radnik Vukovar 3:2

- Završeno je prvenstvo I. župe H.N.P.
Osijek

Oglas, 3.

Uzgoj noniusa na gospodarstvu Grabovo, 4.

Summary

HRVATSKI BORAC FROM VUKOVAR – A CATHOLIC AND USTASHA WEEKLY NEWSPAPER

In this paper, based on literature and on the content of the Vukovar weekly newspaper *Hrvatski borac*, the relations between Catholic priests and local Church communities and the NDH (Independent State of Croatia) and its domestic and foreign policy have been reconstructed. In this case town of Vukovar from December 1941 to mid-1942 is concerned. Furthermore, a comparative analysis of the contents of *Hrvatski borac* with other Catholic newspapers gives an insight into similarities and differences from their contents, allowing an inference of the extent to which this newspaper was in line with other significant Catholic periodicals. At the end of this paper, a complete bibliography of articles published in this newspaper is given.

The weekly newspaper *Hrvatski borac*, issued in Vukovar from December 1941 to June 1942, was a political informative weekly newspaper. In its content it was no different from the way in which political occurrences were described in other newspapers of the time controlled by the regime. This refers to the approach to Jews in particular as well as to uncritical acceptance of all proceedings of Ustasha authorities. Compared to other Catholic newspapers issued in the NDH, *Hrvatski borac* stood out for the quality of its texts on members of the Orthodox Church converting to Catholicism. This Vukovar weekly newspaper issued numerous news stories and detailed reviews of conversion rituals in Vukovar and adjacent Serbian villages as well as several historical-theoretical analyses justifying this act. Vilko Anderlić undoubtedly strongly concurred with the Ustasha policy of conversions of members of the Orthodox Church to Catholicism.

The Catholic weekly newspaper *Hrvatski borac* belonged to the group of Catholic periodicals completely, independently and enthusiastically accepting the establishment of NDH and the Ustashes coming to power; and this conviction was demonstrated in the way that all government initiatives were justified and approved.

Keywords: Vukovar, Vilko Anderlić, *Hrvatski borac* (newspaper), Independent State of Croatia (NDH), Catholic antisemitism, religious conversions, Catholic priests in NDH

(Translated by Mica Orban Kljajić)

Kontakt autora:

Dr. sc. Petar Macut, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Vukovar, J. J. Strossmayera 25, Vukovar
e-mail: Petar.Macut@pilar.hr